

Rapport

Effektivitet i KOSTRA-rapportering og
dekkende behov for styringsinformasjon

Oslo, 30. april 2015

Rapporten er utarbeidet for oppdragsgiver, og dekker kun de formål som med denne er avtalt. All annen bruk og distribusjon skjer for oppdragsgivers regning og risiko. BDO vil ikke kunne gjøres ansvarlig overfor en tredjepart.

Innholdsfortegnelse

Innledning	3
1. Sammendrag	4
1.1. Ad 1) Effektivitet i innsamling og innrapportering av informasjon til KOSTRA	4
1.2. Ad 2) Hvorvidt styringsinformasjonen i KOSTRA er relevant og god for brukerne	4
2. Om prosjektet	6
2.1. Bakgrunn	6
2.2. Mandat	6
2.3. Avgrensning	6
3. Om de skandinaviske systemene for styringsinformasjon	7
3.1. KOSTRA	7
3.2. KOLADA	8
3.3. De kommunale nøgletal	9
3.4. Om ASSS og nettverkets nøkkeltall	10
4. Overordnet om effektiv innrapportering og god styringsinformasjon	11
4.1. Gjennomgang av begrepet «bruker»	11
4.2. Gjennomgang av begrepet «bruk»	11
4.3. Tidligere foreslåtte effektiviseringsiltak for innrapportering	12
4.4. Prinsipiell tilnærming til kvalitetsnøkkeltall	12
5. Metode for og gjennomføring av prosjektet	13
5.1. Ad effektivitet i innsamling og innrapportering av informasjon til KOSTRA	13
5.2. Ad hvorvidt styringsinformasjonen i KOSTRA er relevant og god	14
6. Innrapportering til KOSTRA og bruk av nøkkeltall	15
6.1. Administrasjon og styring	15
6.2. Barnehage	19
6.3. Grunnskole	21
6.4. Helse og omsorg	24
6.5. Sosialtjenesten	28
6.6. Barnevern	30
6.7. Vann, Avløp og Renovasjon/ Avfall (VAR)	32
6.8. Fysisk planlegging/ kulturminne/ natur/ nærmiljø	34
6.9. Kultur	37
6.10. Kirke	39
6.11. Samferdsel	40
6.12. Bolig	41
6.13. Næring	42
6.14. Brann og ulykkesvern	43
6.15. Eiendomsforvaltning (FK)	44
6.16. Klima og energi (FK)	45
6.17. Tannhelse (FK)	45
6.18. Videregående skole (FK)	47
6.19. Analyse og vurdering	50
7. Bibliografi	55

Innledning

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har satt seg som mål å fornye, forenkle og forbedre offentlig sektor. Dette skal blant gi regjeringen sikkerhet om at felleskapets ressurser brukes på en best mulig måte, styrke ledelsen av forvaltningen og dreie ressursbruken mot tjenester som kommer innbyggerne til gode. I dette henseendet skal departementet vurdere hvorvidt informasjonsinnhenting til KOSTRA skjer på en effektiv måte og hvorvidt styringsinformasjonen i KOSTRA er relevant og god. Gjennom anbudskonkurranse er BDO engasjert til å kartlegge og vurdere informasjonsinnhenting og styringsinformasjonen. Denne rapporten er resultatet av dette prosjektet.

Oppdraget er utført av BDOs rådgivningsavdeling og innebærer en gjennomgang, kartlegging og vurdering av fremskaffing og innrapportering av informasjon til KOSTRA. Videre innebærer oppdraget en vurdering av om styringsinformasjonen i KOSTRA er relevant og god for brukerne. Vårt arbeid er således å anse som et rådgivningsoppdrag der vi basert på det arbeidet som er gjort oppsummerer, utdyper og begrunner våre analyser og konklusjoner til Kommunal- og moderniseringsdepartementet som oppdragsgiver.

Vi vil benytte anledningen til å takke Kommunal- og moderniseringsdepartementet for muligheten til å jobbe på et spennende oppdrag som omhandler et element i videreutviklingen av kommunesektoren i Norge. Vi vil samtidig takke deltakende kommuner og fylkeskommuner, Statistisk sentralbyrå, Rådet för främjande av kommunala analyser i Sverige, samt Kommunernes Landsforening og Økonomi- og Indenrigsministeriet i Danmark for deres bidrag med informasjonsgrunnlaget for prosjektet.

Oslo, 30.april 2015

BDO AS

Morten Thuve

Partner

Sven-Erik Antonsen

Direktør

Espen Løge Goksøyr

Prosjektleder

1. Sammendrag

Regjeringen har som målsetting å forenkle, fornye og forbedre offentlig sektor i Norge. Dette handler blant annet om å bruke fellesskapets ressurser på en mest mulig effektiv måte, forbedre resultater, styrke ledelse i offentlig forvaltning og dreie ressursbruk til tjenester som kommer innbyggerne til gode.

I forbindelse med dette utviklingsarbeidet har BDO, på vegne av Kommunal- og moderniseringsdepartementet, gjort en gjennomgang av KOSTRA. Gjennomgangen har omhandlet to deltemaer:

1. Effektivitet i innsamling og innrapportering av informasjon til KOSTRA
2. Hvorvidt styringsinformasjonen i KOSTRA er relevant og god for brukerne

1.1. Ad 1) Effektivitet i innsamling og innrapportering av informasjon til KOSTRA

På bakgrunn av prosjektet er det trukket frem enkelte forbedringspunkter knyttet til skjemarapporteringen, men vi har ikke holdepunkter for at innsamlingen og innrapporteringen av informasjon til KOSTRA i sum ikke er effektiv.

Store deler av fremskaffingen av informasjon til skjemarapporteringen anses å være manuell, og representerer således et forbedringspotensial. KOSTRA-rapportering forestås av alle landets 428 kommuner og 18 fylkeskommuner. Disse er autonome i valg av fagsystem for de ulike tjenesteområdene. Dette medfører at en omlegging til filbasert innrapportering må baseres på en lik struktur i output fra fagsystem. Ikke alle kommuner velger å ha fagsystem, og vi har ikke funnet holdepunkter for at det er mulig å innføre filrapportering på flere tjenesteområder enn i dag.

Kost-nytte vurderinger av fremskaffing av informasjon til KOSTRA-rapporteringen kan vurderes opp i mot kostnaden ved anskaffelse, implementering og drift av system for denne informasjonen. Det ligger altså til kommunenes, og ikke statsforvaltningens, diskresjon å avgjøre hvorvidt tidsbesparende grep skal gjennomføres.

Dette medfører at de ansvarlige for KOSTRA ikke kan utnytte forbedringspotensialet som ligger i den manuelle fremskaffingen av informasjon og følgelig heller ikke skjemarapporteringen.

Allikevel er det pekt på områder der rapporteringen kan gjøres mindre omfattende. Dette gjelder i særdeleshet Fysisk planlegging/ kulturminne/ natur/ nærmiljø der innrapporteringen oppfattes som veldig kompleks. For VAR-området anføres det at selvkost er et mye brukt prinsipp for å sikre kostnadsdekning av tjenesteproduksjonen, også for ikke-lovpålagte områder innen VAR-området. Dersom det er mulig å rapportere selvkost i økonomi-/regnskapsrapporteringen eller standardisere selvkostkalkyler til innrapportering via fil vil dette kunne være et effektiviserende grep.

Det er vanskelig å anslå tidsbruken for KOSTRA-rapporteringen som er gjennomgått i dette prosjektet. Vi har ikke holdepunkter for å vurdere tidsbruken som høy. Gode tidskartlegginger krever nøyaktighet i spesifikasjoner og bred deltakelse. Flere KOSTRA-skjemaer har spørsmål om tidsbruk til innrapportering allerede i dag, men denne er per i dag lite konsistent og dårlig definert. Dersom det legges til rette for god informasjon om denne tidsbruken vil man i fremtiden få et meget godt grunnlag for å uttale seg om effektiviteten i KOSTRA-rapporteringen på skjema.

1.2. Ad 2) Hvorvidt styringsinformasjonen i KOSTRA er relevant og god for brukerne

Denne problemstillingen innebærer først vurderinger av om nøkkeltallene er gode.

Flere kommuner og fylkeskommuner påpeker at KOSTRA-tallene som innrapporteres ikke nødvendigvis er sammenlignbar. ASSS har brukt mye tid på å kalibrere innrapporteringen til KOSTRA, og kjenner omfanget av et slikt arbeid. Tilsvarende tiltak er ikke gjennomført for kommuner for øvrig. En eventuell uensartet innrapporteringspraksis, vil kunne adresseres med grundige og gode veiledere. Vi har sett eksempler på tilfeller der teksten i veilederen er identisk med teksten som beskriver rapporteringspunktet i KOSTRA-skjemaet. Veilederen gir således ingen utfyllende informasjon til hva informasjonen i skjemaet skal inkludere og bidrar, etter vår vurdering, i slike tilfeller ikke til en mer ensartet rapportering.

Vi har ikke holdepunkter for at nøkkeltallene på nivå 2 i KOSTRA ikke er gode, men det kan heller ikke bekreftes at de er gode.

Dernest har prosjektet skulle vurdere hvorvidt nøkkeltallene er relevante for brukerne. Dette er operasjonalisert som at nøkkeltallene brukes.

Vi har i denne forbindelse problematisert brukerbegrepet og synliggjort vanskelighetene med å vurdere hvorvidt nøkkeltallene brukes av de ulike brukerne av KOSTRA.

Vi har konsentrert oss om kommunesektorens bruk av nøkkeltallene og våre vurderinger er basert på dette. Vi vil anføre at det for KOSTRAs vedkommende, kan være hensiktsmessig å legge største brukers prinsipp til grunn for hva som vurderes som relevant. Vi anser det for sannsynlig at kommunene i sum og på tvers av tjenesteområder er største bruker. Selv om nøkkeltall ikke oppleves som særlig relevante for kommuner og fylkeskommuner kan de være nødvendige å rapportere for å dekke et behov i statlig sektor. På samme måte kan tall være av interesse for sektoraktører eller andre deltakere i en faktabasert samfunnsdebatt. Det som oppleves som mindre relevant for noen kan med andre ord være veldig relevant for andre. Med mindre man «snakker med alle brukerne» kan man med andre ord ikke konkludere med at et nøkkeltall brukes eller ikke, eller er relevant eller ikke.

Nøkkeltallene på nivå 2 i KOSTRA brukes i en viss utstrekning i kommunal sektor i Norge. Vi har gjennomgått styrende dokumenter og funnet sikkerhet for at *minimum* 27 % av det samlede antall nøkkeltall benyttes i regelmessig planlegging og/ eller rapportering, samt forbedringsprosjekter i kommuner. Vi finner enkelte tjenesteområder der over 2/3 av nøkkeltallene benyttes, og vi finner områder der rundt 10 % av nøkkeltallene benyttes tilsvarende. I gjennomgangen av fylkeskommuner har vi funnet sikkerhet for at *minimum* 40 % av det samlede antall nøkkeltall benyttes i regelmessig planlegging og/ eller rapportering, samt forbedringsprosjekter.

Vi mener omfanget av nøkkeltall på nivå 2 i KOSTRA til dels bærer preg av at mange interessenter har fått sine ønsker tilgjengeliggjort. Dette har medført at KOSTRA, etter vår vurdering, inneholder langt mer informasjon enn hva som er nødvendig for å styre en kommune. Dette støttes også av våre vurderinger knyttet til ASSS som beste praksis for styringsinformasjon i kommuner og nettverkene vesentlig lavere omfang av nøkkeltall enn KOSTRA. Andelen av nøkkeltall i ASSS-nettverkene som også finnes på nivå 2 i KOSTRA må også kunne karakteriseres som relativt lav. Dette er en indikasjon på at nøkkeltallene i KOSTRA ikke omfatter det som anses som mest relevant for styring innen de ulike tjenesteområdene.

I den fremtidige utviklingen av KOSTRA blir det, etter vår vurdering, viktig å avklare den innbyrdes prioriteringen mellom interessentene. Dette vil bidra til å sikre sunne prioriteringer knyttet til utviklingen av nøkkeltall og underliggende informasjon som innrapporteres fra kommunene.

2. Om prosjektet

2.1. Bakgrunn

Regjeringen har en målsetting om å forenkle, fornye og forbedre offentlig sektor i Norge. Dette handler blant annet om å bruke fellesskapets ressurser på en mest mulig effektiv måte, forbedre resultater, styrke ledelse i offentlig forvaltning og dreie ressursbruk til tjenester som kommer innbyggerne til gode.

I forlengelsen av St.meld.nr. 23 (1992-93) «Om forholdet mellom staten og kommunene» ble prosjektet «Rapportering av data om kommunal økonomi og tjenesteproduksjon», senere KOSTRA (KOMMune-STat-RAPportering), etablert i 1994. Målsettingen med prosjektet var (KMD 2007):

- Å samordne og effektivisere rutine og løsningene for datautveksling og forvaltning av data, slik at statlige og kommunale myndigheter sikres rask tilgang til data med minst mulig ressursbruk.
- Å frambringe relevant, pålitelig og sammenlignbar styringsinformasjon om kommunenes prioriteringer, produktivitet og dekningsgrader

2.2. Mandat

Vårt oppdrag er å vurdere hvorvidt informasjonsinnhenting i KOSTRA skjer på en effektiv måte og videre vurdere hvorvidt styringsinformasjonen som ligger i KOSTRA er relevant (og god) for brukerne. I prosjektets mandat ligger også et ønske om å vurdere reduksjon eller avvikling av rapportering som ikke gir relevant styringsinformasjon og hvordan KOSTRA kan videreutvikles for å gi styringsinformasjon som kan bidra til å videreutvikle kommunale tjenester. Prosjektets primære fokus er styringsinformasjonen og hvorvidt denne er relevant og god. I denne problemstillingen har vi fokusert på i hvilken utstrekning informasjonen i KOSTRA benyttes. Av prosjektets mandat fremgår det at det er kommunene som er primærobjektet for analyse.

2.3. Avgrensning

Rapportering til registre som primært har andre formål enn rapportering til KOSTRA inngår ikke i oppdraget. Eksempler på dette er IPLOS, Grunnskolens informasjonssystem, BASIL, HELFOs fagsystem og Arbeidstakerregisteret (AA-registeret). Disse, og andre, registre kan med fordel også gjennomgås for å vurdere det samlede omfang av innrapporteringsbyrden for kommunene, slik det er gjort i tidligere rapporter.

Store deler av vårt arbeid og våre vurderinger bygger på de samtaler vi har hatt med utvalgte kommuner og fylkeskommuner. Videre har vi benyttet offentlig tilgjengelig informasjon eller informasjon som er gitt oss av kommuner, fylkeskommuner og andre bidragsytere i prosjektet. Våre analyser, og rapporten som produkt, er basert på denne informasjonen.

Prosjektet er gjennomført innenfor en begrenset tidsperiode og fullstendigheten og omfanget av analysene må, sammen med styringsfagets omfang og kompleksitet, sees i lys av dette. Vi kan således ikke gå god for at alle relevante forhold er avdekket eller belyst.

Våre vurderinger og konklusjoner knyttet til bruk av nøkkeltall på nivå 2 i KOSTRA er basert på gjennomgang av styrende dokumenter i kommunesektoren og intervjuer med utvalgte kommuner. Vi har sett av gjennomgangen av styrende dokumenter i flere kommuner at det er en variasjon i forhold til hvilke nøkkeltall som brukes i kommunene. Av den grunn ville vi trolig ha funnet at flere nøkkeltall brukes dersom vi hadde gjennomgått styrende dokumenter i flere kommuner.

En vesentlig del av prosjektet omhandler styring i kommunal sektor. Styring er et vidt begrep og omhandler alle deler av en kommunes virksomhet. I denne rapporten inngår eksempelvis ikke kommunenes egenkontroll, risikostyring eller eierstyring i styringsbegrepet.

3. Om de skandinaviske systemene for styringsinformasjon

3.1. KOSTRA

KOSTRA er et nasjonalt informasjonssystem som har som formål å samle og gi et relevant og oppdatert datagrunnlag for å måle og sammenligne ressursinnsats, prioritering og måloppnåelse i norske kommuner og fylkeskommuner. Via KOSTRA registreres, sammenstilles og publiseres informasjon om kommunale og fylkeskommunale tjenester og ressursbruk på tvers av tjenesteområder. Dette skal sikre relevant styringsinformasjon til kommuner og fylkeskommuner, staten, medier, mv.

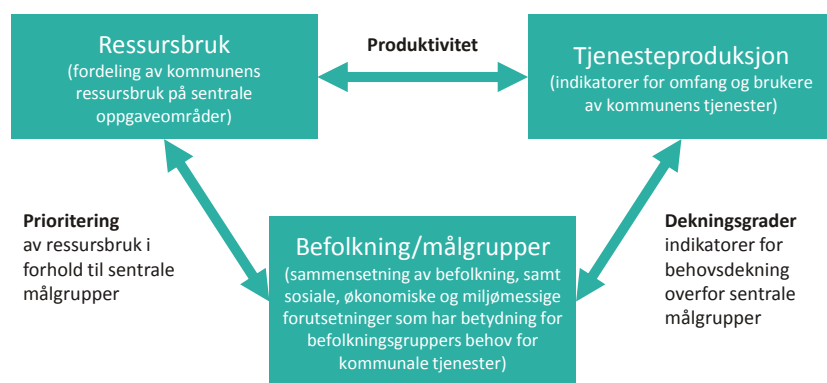
KOSTRA skal gi grunnlagsinformasjon for analyse, planlegging og styring, blant annet for å kunne vurdere om nasjonale mål oppnås (SSB 2014). Intensjonen bak KOSTRA er å forenkle rapportering fra kommunene til staten, ved at data rapporteres kun én gang. All innrapportering fra kommunene til Statistisk sentralbyrå (SSB) skjer ved elektronisk datautveksling, gjennom enten innsending av filuttrekk eller manuell registrering i (elektroniske) skjema på SSBs innrapporteringsportal.

PwC leverte i 2011 en rapport til Kommunal- og regionaldepartementet som anslo at kommunal rapportering om økonomi, tjenesteproduksjon og myndighetsutøvelse utgjør 320 årsverk i norske kommuner (PwC 2011). Av media fremgår det regelmessig at kravene til rapportering av tjenesteproduksjon er egnet til å påvirke tjenesteproduksjonen i seg selv, og at kommunene ønsker mer effektiv rapportering. Av PwCs rapport fremgår det at nytteverdien av kommunal rapportering til staten er vanskelig å kvantifisere og måle. Av PwCs rapport fremgår det at om lag halvparten av rapporteringen karakteriseres som manuell fra kommunesektorens side.

Fra 2001 er KOSTRA obligatorisk for samtlige kommuner i Norge som årlig rapporterer informasjon om tjenesteproduksjon, økonomi og myndighetsutøvelse. Ureviderte tall publiseres 15.mars og opprettede tall publiseres 15.juni.

Samordningsrådet for KOSTRA er det overordnede styringsorganet for KOSTRA. Ansvar for å utvikle styringsindikatorer på de ulike områdene ligger hos de ulike arbeidsgruppene. Gruppene er sammensatt av representanter fra ulike organer, herunder fagdepartementer og kommunesektoren. SSB leder alle arbeidsgruppene med unntak av eiendomsrådet.

Grunnidéen bak KOSTRA er å utvikle gode indikatorer som illustrerer kommunenes prioriteringer, dekningsgrader og produktivitet. Denne informasjonen skal danne grunnlag for statlig styring av kommunal sektor, men også som sammenligningsgrunnlag mellom kommuner for å identifisere problemstillinger og muligheter for forbedringer. «KOSTRA-trekanten» under viser hvordan indikatorene er bygget opp og henger sammen:

Figur 1 KOSTRA-trekanten (Kilde: BDO)

Befolkning/ målgruppe er sammensetningen av en kommunes befolkning og sosiale, økonomiske og miljømessige forutsetninger som påvirker gruppenes behov for kommunale tjenester. Ressursbruk er fordelingen av ressurser til sentrale oppgaveområder og tjenesteproduksjon er produksjon av tjenester innen de ulike tjenesteområdene. **Prioritering, dekningsgrader og produktivitet** er sammenhengene mellom disse og er resultatindikatorer.

Prioritering er et uttrykk for hvordan en kommune fordeler sine (begrensede) ressurser mellom målgrupper. Prioritering er ofte en politisk beslutning.

Dekningsgrader viser hvor mange av innbyggerne i en målgruppe som mottar en tjeneste. Dekningsgrader må sees i sammenheng med behovet i målgruppen og at denne inkluderer, og er begrenset til, brukere med et «legitimt» behov.

Produktivitet kan defineres som forholdet mellom den mengde tjenester som produseres og de ressursene som medgår til å produsere disse tjenestene (Busch, Johnsen og Vanebo 2013).

3.2. KOLADA

I Sverige er det 27 ulike myndigheter som har ansvaret for den offentlige statistikken og det er ingen avtale om dataformat. KOLADA (Kommun- og Landstingsdatabasen) drives av den ideelle foreningen Rådet for främjande av kommunal analys (RKA) som har som formål å legge til rette for, men ikke selv utføre, analyse av kommunesektoren. KOLADAs målgruppe er klart definert som kommunene og landstingene selv. RKA er et samarbeid mellom Sveriges Kommuner og Landsting (SKL) og den svenske staten og ledes av et styre der SKL, ulike departementer og en utvalgt kommune er representert. Foreningen støttes også av en ekspertgruppe med enda bredere deltakelse, herunder Statistiska Centralbyrån (SCB), styrelser (tilsvarende etats-/ direktoratsnivå), landsting og flere kommuner. RKA kjøper statistikk fra de ulike statistikkmyndighetene og KOLADA omfatter omkring 3500 nøkkeltall, fordelt på kommune (ca. 2500) og landsting (ca. 1000). Vi er informert om at nøkkeltall utviklet i KOLADA har blitt «duplisert» i direktoraters egne statistikker og tallmateriale. I slike tilfeller fjernes nøkkeltallene fra KOLADA, og RKA gjennomgår hvorvidt det er behov for å kjøpe statistikken som ligger til grunn for nøkkeltallene.

RKA publiserer tall gjennom hele året med hovedtyngden i 2. og 3. kvartal. Før publisering har RKA en omfattende systembasert kvalitetskontroll av tallene med flagging av unormaliteter og påfølgende detaljgjennomgang.

Nøkkeltallene i KOLADA er i stor grad knyttet til formålsparagrafene i lover og forskrifter. Dette medfører at de, i følge seg selv, kan publisere tall som kan legges til grunn når man skal vurdere om de kommunale tjenestene er gode. Videre er det lagt opp til å kunne sammenligne kommuner og

landsting som på et gitt tjenesteområde ligner, og ikke bare på et samlet, overordnet nivå slik kommunegruppene i KOSTRA gjør.

KOLADA inneholder mye informasjon som oppgis på frivillig basis fra kommunenes side. Videre benyttes brukerundersøkelser i stor utstrekning for å dekke kvalitetsdimensjonen i tjenesteutførelsen. Denne informasjonen finnes på institusjonsnivå der man eksempelvis, naturligvis anonymisert og med retningslinjer for gulv for antall respondenter, kan se hvor fornøyde beboere i en gitt aldersgruppe er med for eksempel maten.

Sverige, gjennom SKL og KOLADA, bruker i stor grad sammenligninger. Eksempler på dette er Öppna Jämförelser og prosjekt som Jämförelsesprojektet, Leda för resultat og Kommunens Kvalitet i Korthet (Sveriges Kommuner och Landsting 2014). Mål- og resultatstyring er dog den grunnleggende styringsmodellen i svensk offentlig sektor, og måling av resultat tar utgangspunkt i innbyggeren/brukeren. SKL omtaler resultat som hvorvidt de tjenester en kommune/ et landsting leverer til sine brukere er utført på en tilfredsstillende måte slik at det fra brukerens synsvinkel er skapt en kvalitativ merverdi ut i fra brukerens behov (Sveriges Kommuner och Landsting 2014). Det argumenteres for at det tradisjonelt har vært et stort fokus på ressursbruk. Det finansielle aspektet er selvsagt viktig, men kun et middel og ikke et mål i seg selv.

3.3. De kommunale nøgletal

I Danmark samler ulike myndigheter og forvaltningsnivåer inn informasjon om styring i kommunesektoren. Vi har sett nærmere på De kommunale nøgletal utarbeidet og publisert av Økonomi- og Indenrigsministeriet (ØIM), samt Fælleskommunalt Ledelsesinformationsystem (FLIS) i regi av Kommunernes Landsforening (KL).

De Kommunale Nøgletal publiseres av Økonomi- og Indenrigsministeriet (ØIM) og har definert «alle med interesse for kommunale forhold» som sin målgruppe. Formålet med nøkkeltallene er statlig styring av kommunal sektor. Nøkkeltallene baserer seg på informasjon fra Danmarks Statistik (80 %) og kommunene selv (20 %). Kommunene rapporterer blant annet budsjettall som blir videreformidlet fra Danmarks Statistik til ØIM og inkludert i nøkkeltallene. Datainnsamlingen defineres i sin helhet av de ulike fagministeriene (tilsvarende departement) eller fagstyrelsene (tilsvarende direktorat), mens hvilke nøkkeltall som skal utarbeides defineres av ØIM selv. De Kommunale Nøgletal kan klassifiseres som demografiske eller finansielle nøkkeltall, der sistnevnte kan presenteres i enten løpende eller faste priser med utgangspunkt i et gitt år. Videre kan nøkkeltallene presenteres behovskorrigert eller ikke. Nøkkeltall på kvalitet, aktiviteter og produksjon inngår ikke i styringsinformasjonen i De kommunale nøgletal. Nøkkeltallene kvalitetssikres før de blir publisert gjennom systembasert revisjon og manuell oppfølging.

FLIS er et informasjonssystem med nøkkeltall om økonomi, ansatte og fravær, samt innbyggerdata i kommunene. Systemet oppdateres om lag hver 6.uke og 90 % av dataene er basert på system-til-system innsamling fra kommunenes økonomi- og fagsystemer. FLIS er en abonnementsløsning der kun kommuner kan delta og dermed se informasjon helt ned på laveste registreringsnivå. Per 2013 er 77 av 98 kommuner tilsluttet FLIS, mens systemet har informasjon fra samtlige kommuner.

Brukergruppen for systemet er definert til å være kommunene og deres ulike nivåer, fra rådmann ned til dem som bedriver analyse på ulike tjenesteområder. Systemet legger til rette for, og er mye brukt til, benchmarking på tvers av kommuner. KL reviderer ikke kommunenes registreringer, men publiserer dem direkte.

I FLIS er sammenligningskommuner definert på det enkelte tjenesteområde, og ikke på et samlet, overordnet nivå slik kommunegruppene i KOSTRA gjør.

I Danmark baseres styringsinformasjonen på innrapportering fra kommuner, regioner og ikke-kommunale datakilder (eksempelvis fengsler). Informasjonen innrapporteres til ulike statistikkprodusenter som til en viss grad samhandler og utveksler informasjon. Samtaler vi har hatt tyder på at FLIS og Danmarks Statistik med fordel kunne utvekslet mer informasjon. Videre tyder vår kartlegging på at ulike deler av informasjonsgrunnlaget i en helhetlig styring ofte må hentes fra ulike datakilder.

3.4. Om ASSS og nettverkets nøkkeltall

Aggregerte Styringsdata for Samarbeidende Storkommuner (ASSS) ble etablert i 1986 og omfatter Norges 10 største kommuner per dags dato¹. Kommunenes Sentralforbund (KS) er faglig samarbeidspartner og ansvarlig for gjennomføring av nettverksarbeid på de ni tjenesteområdene samarbeidet omfatter. Arbeidet eies av styringsgruppen bestående av rådmenn og representanter fra KS. Den løpende ledelsen forestås av programkomitéen.

Gjennom ASSS utarbeides, kvalitetssikres, analyseres og publiseres nøkkeltall for ni tjenesteområder. Nøkkeltallene publiseres i en felles hovedrapport og i én kommunerapport for hver av de deltakende kommunene. Tjenesteområdene er:

- Barnehage
- Barnevern
- Byggesak
- Eiendomsforvaltning
- Grunnskole
- Kommunehelse
- Pleie og omsorg
- Sosiale tjenester
- Kultur og idrett²

Gjennom samarbeidet har deltakerne utviklet nøkkelindikatorer på de enkelte tjenesteområdene som nettverket anser best beskriver tjenesten i kommunen sammenlignet med gjennomsnitt for ASSS-kommunene. I tillegg til de definerte tjenesteområdene over arbeides det kontinuerlig med utvikling av nøkkeltall i nye nettverk, eksempelvis for samferdselsområdet.

Sammenlignet med KOSTRA består nøkkelindikatorene i ASSS av ulike tall. Enkelte tall er hentet via særbestillinger til SSB. Dette gjelder særlig for pleie- og omsorg, barnevern og kommunehelse. Det er her verdt å merke seg at de store kommunene ikke begrenses på samme måte som mindre kommuner i forhold til statistikklovgivningens regulering av antall individer mv., siden kommunene i ASSS mer sannsynlig har volumer som faller utenfor disse begrensninger. Enkelte nøkkeltall i ASSS er særegne for samarbeidet, men flere nøkkeltall er også gjengivelser av KOSTRA- nøkkeltall på nivå 2.

Vi har gjennomgått ASSS' nøkkeltall og sammenlignet dem med nøkkeltallene på nivå 2 i KOSTRA. Dette er gjort som en beste praksis sammenligning siden ASSS anses å være langt fremme på utvikling og bruk av styringsinformasjon.

Vi ønsker å presisere at ASSS ikke nødvendigvis skal sees på som en planskisse for hvordan KOSTRA skal eller bør se ut. Vi har fått tilbakemeldinger på at behovene til store kommuner ikke nødvendigvis er de samme i mindre kommuner. Det vil også kunne være utfordringer knyttet til publisering av data, der små volumer kan forhindre publisering for mindre kommuner. Det at de

¹ Bergen, Bærum, Drammen, Fredrikstad, Kristiansand, Oslo, Sandnes, Stavanger, Trondheim og Tromsø

² Dette tjenesteområdet er satt på pause ut 2015

største kommunene velger å styre etter ulike parametere er allikevel, etter vår vurdering, en god pekepinn på hvilke nøkkeltall som er hensiktsmessige å benytte i styring.

4. Overordnet om effektiv innrapportering og god styringsinformasjon

4.1. Gjennomgang av begrepet «bruker»

En viktig del av prosjektet er som nevnt å vurdere bruken av styringsinformasjon i KOSTRA. Slik mandatet presiserer, er brukerne av KOSTRA kommuner og fylkeskommuner, staten, medier og «andre deltakere i en faktabasert samfunnsdebatt». I tillegg, evt. inkludert i sistnevnte, vil kunne være forskere og forskningsmiljøer, analyse- og rådgivningsmiljøer, samfunnsdebattanter og enhver innbygger.

«Kommuner og fylkeskommuner» består av politisk valgte representanter og politisk ledelse, samt administrasjonen med sine nivåer. «Staten» består av ulike departement med deres ulike underliggende virksomheter. «Deltakere i en faktabasert samfunnsdebatt» vil kunne være enhver person, gruppe eller organisasjon som på en eller annen måte kan sies å delta i samfunnsdebatten som kan omfatte alle deler av en kommunes virksomhet. Videre vil analyse- og rådgivningsmiljøer kunne benytte nøkkeltall i sine analyser og rapporter.

Det følger av dette at selv om nøkkeltall ikke benyttes i kommunesektoren vil det kunne være av høy relevans for en eller flere enheter i statsforvaltningen og for deltakere i en faktabasert samfunnsdebatt. Ulike departement og direktorater vil eksempelvis kunne være legitime interessenter i vurderinger av hvorvidt et nøkkeltall benyttes eller ikke. Dette medfører at det er problematisk å skulle vurdere i hvilken grad et nøkkeltall ikke anvendes av brukerne, fordi brukerne av dataen er en meget stor og ulikt sammensatt gruppe.

4.2. Gjennomgang av begrepet «bruk»

I tillegg til problematisering av hvem som er brukerne av nøkkeltallene i KOSTRA er det nødvendig å operasjonalisere hva som ligger i «bruk». De ulike brukerne kan benytte nøkkeltall til regelmessig planlegging og rapportering. Videre kan nøkkeltallene benyttes i sammenligninger mellom kommuner eller fylkeskommuner, som grunnlag for forbedringsprosjekter. Samme type forbedringsprosjekter kan vurdere utvalgte tjenesteområder over tid. Videre kan nøkkeltallene ligge til grunn for medieoppslag eller benyttes i politiske debatter. Nøkkeltallene i KOSTRA kan dermed benyttes til ulike formål av de ulike gruppene.

Dette medfører at det er meget vanskelig å vurdere i hvilken grad nøkkeltallene kan sies å være i bruk, eller om de ikke er det. Dette medfører at vi ikke kan være sikre på om et konkret nøkkeltall brukes eller ikke selv om vi snakker med sentrale personer på et tjenesteområde. Dersom kun én person bruker nøkkeltallet vil man ut i fra definisjonen ikke si at nøkkeltallet ikke er i bruk.

Flere kommuner og fylkeskommuner fremhever at selv om man ikke bruker informasjonen som ligger i KOSTRA i dag, kan informasjonen bli etterspurt i fremtiden. Dette er ikke kontroversielt. Samtidig stiller vi spørsmål ved om slik *mulig, fremtidig* bruk av nøkkeltall skal definere hvilke nøkkeltall som presenteres som god styringsinformasjon *i dag*.

4.3. Tidligere foreslåtte effektiviseringstiltak for innrapportering

Vi har gjennomgått tidligere studier og evalueringer av KOSTRA med det formål å identifisere foreslåtte forbedringstiltak knyttet til arbeidet med å innrapportere til KOSTRA som ikke er implementert. Vi har avgrenset søket etter slike rapporter til å gjelde offentlig publiserte rapporter i Norge.

I all hovedsak kan vi konkludere med at det er få konkrete tiltak som er rettet mot å effektivisere innrapporteringen til KOSTRA (PwC 2011; Cap Gemini Ernst & Young 2002; Meld. St. 12 (2011-2012); Klausen, et al. 2013; Brevik, Bukve og Vebostad 2014; Gjertsen, Solvoll og Gjernes 2012). Anbefalingene de ulike rapportene fremsetter er etter vår vurdering lite spesifikke. Dette gjør arbeidet med å vurdere hvorvidt anbefalinger er implementert svært vanskelig. Anbefalingene er sjelden operasjonalisert i spesifikke tiltak som enten KMD eller SSB kan implementere. Eksempelvis påpeker enkelte rapporter at SSB bør arbeide med å videreutvikle veiledningsmaterialet og intensivere arbeidet med direkte uttrekk fra fagsystemer hvor slike systemer finnes (Cap Gemini Ernst & Young 2002). Dette spesifikke tiltaket er gjennomført innenfor enkelte tjenesteområder, hvor man nå kan gjøre direkte uttrekk fra fagsystemene, mens dette ikke var mulig da rapporten ble utarbeidet. Dette gjelder eksempelvis deler av barnevernstjenesten, helse- og omsorgssektoren og grunnskoleområdet. Det er derimot en rekke tjenesteområder hvor direkte uttrekk fra fagsystemer fortsatt ikke er mulig. Det er derfor ikke mulig å konkludere med at det anbefalte tiltaket er gjennomført utover at det har vært fremgang siden tiltaket ble anbefalt.

Andre rapporter fremhever behovet for en tettere oppfølging av statlige organer som krever rapporter fra kommunesektoren, og mer opplæring i bruk av data og analyseverktøy (Meld. St. 12 (2011-2012); Brevik, Bukve og Vebostad 2014). Dette er nok et eksempel på et tiltak som er svært vanskelig å måle hvorvidt er gjennomført eller ikke. Anbefalingen kan, og bør, leses som et kontinuerlig forbedringsarbeid ettersom data- og analyseverktøy er i stadig endring.

Det finnes unntaksvis konkrete tiltak. Statens landbruksforvaltning (2014) vektlegger at det bør tilrettelegges for at informasjon om saksbehandling etter jord- og konsesjonsloven som kommunene legger inn i digitale saks-/arkivsystemer kan overføres i digital form til SSB gjennom automatiserte filuttrekk. Den samme rapporten peker også på at det er et behov for å utvikle planregister, med det formål at kommunene som tilgjengeliggjør planene slipper å rapportere dette også i KOSTRA. Dette tiltaket er per dags dato ikke implementert.

Vi bemerker at Direktoratet for byggkvalitet har utlyst en utredning vedrørende bestemmelser i plan- og bygningsloven, hvor utredningen skal kunne benyttes som innspill til utvikling av kravspesifikasjon for kommunenes saksbehandlingssystemer. Rapporten fra dette arbeidet skulle etter planen være avsluttet innen utgangen av 2014.

4.4. Prinsipiell tilnærming til kvalitetsnøkkeltall

I KOLADA har resultatindikatorene/ nøkkeltallene som hovedformål å belyse innbyggernes/ brukernes nytte av tjenestene som produseres. Av dette følger det at den subjektive oppfatningen av tjenestens kvalitet står sterkt i KOLADAs tilnærming til kvalitetsindikatorer. I KOLADA er styrende forskrifter, eksempelvis tilsvarende Kvalitetsforskriften i pleie- og omsorgstjenestene i Norge, operasjonalisert og belyst gjennom kvalitetsindikatorene.

I KOLADA er kvalitetsbegrepet også operasjonalisert gjennom objektive indikatorer. I en diskusjon rundt kvalitet i KOSTRA vil det kunne være hensiktsmessig å skjele til dette i arbeidet med

videreutvikling av kvalitetsindikatorer. Vi har gjennomgått alle kvalitetsindikatorerne i KOLADA og identifisert indikatorene som er basert på objektiv informasjon.

KOLADA har ikke en tjenesteområdeinndeling tilsvarende det vi finner i KOSTRA. Vi har i dette prosjektet koblet de objektive kvalitetsindikatorer i KOLADA med det relevante tjenesteområdet i KOSTRA.

De kommunale nøgletal har ikke nøkkeltall på kvalitet.

Av oppdragets mandat fremgår det at kvalitetsindikatorer i KOSTRA skal være objektive. Kvalitet er eksempelvis definert, i henhold til ISO 9000:2000, som «i hvilken grad en samling av iboende egenskaper oppfyller krav». For å fange opp flest mulige sider av kvalitetsbegrepet mener vi kvalitet både bør omfatte objektive og subjektive indikatorer. Det poengteres at det er: «... nødvendig med indikatorer for alle typer kvalitet, både subjektive og objektive» (Borge, et al. 2012). Det er med andre ord viktig å måle hva brukerne får av tjenester, hvordan tjenestene er mottatt og hvordan brukerne opplevde dem (SSØ 2010). Vi bemerker også at Kvalitetsforskrift for pleie- og omsorgstjenestene definerer hva som regnes som kvalitet i pleie- og omsorgstjenesten. I det videre arbeidet, herunder sammenligning med KOLADA, har vi begrenset oss til å behandle objektive indikatorer, slik det fremgår av mandatet for oppdraget.

5. Metode for og gjennomføring av prosjektet

Dette prosjektet baserer seg i all hovedsak på en kvalitativ studiedesign kombinert med omfattende litteraturstudier. Denne metodiske innfallsvinkelen gjør at vi kan beskrive og analysere komplekse fenomener som vanskelig lar seg kvantifisere. Målsetningen med valgene vi har tatt har vært å maksimere validiteten i grunnlaget, med andre ord at våre funn er presise og gyldige, samt i noen grad lar seg overføre og generalisere. Ettersom vårt mandat er todelt: 1) vurdering av effektivitet i innsamling og innrapportering av informasjon til KOSTRA og 2) vurdering av hvorvidt styringsinformasjonen i KOSTRA er relevant og god er det nødvendig at vi gjør et metodisk skille mellom disse to hoveddelene.

5.1. Ad effektivitet i innsamling og innrapportering av informasjon til KOSTRA

For analysen av effektiviteten i innrapportering til KOSTRA har vi gjennomgått SSBs oversikt over innrapporteringsmekanismer for de ulike tjenesteområdene. For å få et nærmere innblikk i hvordan norske kommuner og fylkeskommuner opplever innrapporteringen til KOSTRA har vi gjennomført intervjuer med personer i norske kommuner og fylkeskommuner som har ansvar for å innrapportere til KOSTRA. Vi har intervjuet 18 kommuner og fire fylkeskommuner basert på et stratifisert tilfeldig utvalg, kombinert med skjønn. Utgangspunktet for utvelgelse av kommuner har vært kommunegruppene, kombinert med geografi, for å sikre et dekkende utvalg. Intervjuene ble gjennomført som semi-strukturerte samtaler per telefon og utgikk fra en på forhånd utsendt liste med temaer som skulle gjennomgås. Deltakerne har fått anledning til å komplettere sine innspill i etterkant, blant annet ved å sende inn et skjema med detaljert gjennomgang av tjenesteområdene i KOSTRA. Intervjuene med kommunene har hatt til hensikt å belyse både innsamling og innrapportering av informasjon til SSB. Våre vurderinger, eksempelvis knyttet til innrapporteringsrutiner i kommunene, er basert på situasjonen i de kommunene vi har snakket med. Dette kan ikke tas til inntekt for en felles situasjon for alle landets kommuner. Vi kan eksemplifisere dette med bruken av fagsystem for å generere rapportgrunnlag for et gitt tjenesteområde. Dersom kommunene/ fylkeskommunene vi har snakket med oppgir at de bruker et fagsystem for fremskaffing av informasjon vil dette fremgå av kartleggingen og våre vurderinger.

Dette er ikke ensbetydende med at alle kommuner/ fylkeskommuner gjør det på samme måte slik at man kan gå over til systembasert rapportering til fordel for skjemarapportering på det aktuelle tjenesteområdet.

I intervjuene har vi spurt kommunene om deres tidsbruk forbundet med innsamling og innrapportering av data innenfor de ulike tjenesteområdene. Denne informasjonen var til dels svært sprikende og av varierende detaljeringsgrad. På denne bakgrunn har vi bedt kommunene kvalitetssikre sin tidsbruk. Til sammen 12 kommuner og fylkeskommuner har gjort dette. Det er disse kvalitetssikrede tallene som ligger til grunn for tidsbruksstudien i rapporten. Angitt tidsbruk spriker fortsatt på tvers av kommunene. Dette medfører at det kan stilles spørsmål ved om informasjon om tidsbruk er uttrykk for ekstremverdier, eller om det er et reelt bilde på variasjonen mellom norske kommuner. På denne bakgrunn presiserer vi at rapportens informasjon om tidsbruk må brukes med varsomhet.

Det kan være hensiktsmessig å konsultere tidligere rapporter om tidsbruk på fremskaffing og innrapportering av informasjon til KOSTRA. Vi viser til eksempelvis «*Kommunal rapportering til staten. En analyse av kostnader og nytte*» for detaljert informasjon angående dette. Vi har ikke hatt tilgang til informasjonen i denne, eller andre eksterne analyser og utredninger i prosjektet.

5.2. Ad hvorvidt styringsinformasjonen i KOSTRA er relevant og god

I intervjuene har vi også drøftet kommunesektorens egne vurderinger av KOSTRAs relevans som kilde til relevant og god styringsinformasjon. Denne informasjonen bygger således på tilbakemeldinger på nøkkeltall fra de 18 deltakende kommunene og de fire deltakende fylkeskommunene.

Vi har videre gjennomført en grundig, kvalitativ gjennomgang av handlingsplaner/budsjett og årsrapporter/ årsmeldinger i fem kommuner og tre fylkeskommuner. I gjennomgangen har vi sett på hvilke nøkkeltall som brukes i regelmessig planlegging og/ eller regelmessig rapportering i kommuner og fylkeskommuner.

Gjennomgangen angir hvilke nøkkeltall som vi med sikkerhet vet blir benyttet på de ulike tjenesteområdene. Dette er ikke ensbetydende med at nøkkeltall som ikke fremgår av tabellene ikke benyttes. Denne usikkerheten knytter seg derfor til hva som inngår i begrepet bruk. Vi har gjennomført informasjonsinnhenting på bakgrunn av operasjonalisering som innebærer regelmessig bruk. Det er viktig å presisere at KOSTRA også benyttes i uregelmessige gjennomganger. Dette inkluderer forbedringsprosjekter og dypdykk i kommunens tjenester som foretas med ujevne mellomrom. Informasjonsbehovet i slike gjennomganger avhenger av problemstillingene som undersøkes, og det er således vanskelig å definere hvilken informasjon som ikke vil være relevant i slike gjennomganger. Videre gir nøkkeltallene i KOSTRA kommuner mulighet til å analysere og besvare spørsmål fra politikere eller andre om den kommune virksomheten.

I forbedringsprosjekter er det ikke en ukjent tilnærming å benytte ekstern analysekompetanse. Vi har derfor gjennomgått rapporter fra eksterne rådgivningsmiljøer som dekker samtlige tjenesteområder. Dette er for å vurdere i hvilken grad nøkkeltallene benyttes i forbedringsprosjekter.

I prosjektet har vi sett en relativt stor spredning i hvilke nøkkeltall som benyttes på tvers av kommunesektoren og eksterne miljøer. Vi presiserer derfor på ny at omfanget av nøkkeltall som man med sikkerhet kan si at brukes i regelmessig planlegging og/ eller rapportering, samt forbedringsprosjekter eller analyser vil avhenge av antall kommuner, fylkeskommuner og/ eller eksterne rapporter som gjennomgås.

Det vil sannsynligvis også være bruk av nøkkeltall i KOSTRA som ikke dokumenteres og/ eller er offentlig tilgjengelig.

I rapporten indikerer vi andelen av nøkkeltall på tjenesteområdene vi har funnet sikkerhet for at benyttes i en eller annen sammenheng. På bakgrunn av det ovennevnte må dette anses som et minimumsnivå, og ikke nødvendigvis en presis indikasjon på omfanget av bruken.

6. Innrapportering til KOSTRA og bruk av nøkkeltall

I denne delen av rapporten oppsummerer vi gjennomgangen per tjenesteområde i KOSTRA.

6.1. Administrasjon og styring

6.1.1. *Hvordan innrapportering skjer*

I KOSTRA-rapporteringen for 2014 rapporterer kommunene eiendomsskatt for 2015 på skjema 33. Informasjonen er basert på politiske vedtak og manuelle beregninger. Under pkt. 2.6 om kommunens bruk av bunnfradrag forutsetter rapporteringen at kommunen enten benytter dette i kroner eller i prosent. Kommuner, som vi har vært i kontakt med, opplyser at de benytter begge deler, men at dette ikke er mulig å rapportere korrekt grunnet utformingen av skjemaet.

Det stilles også spørsmål til datakvaliteten ved beregning av eiendomsskatt for en «normalbolig» i pkt. 2.7. Utover de forutsetninger som følger av veilederen vil andre forhold kunne medføre ulike priser innad i en kommune. Dette gjør at man kan velge det verdimessige utgangspunktet man ønsker for å posisjonere seg i forhold til skattetrykket.

Areal på utvalgte kommunale formålsbygg rapporteres i skjema 34 A eller B. Bruken av versjon A eller B avhenger av kommunens organisering av eiendomsforvaltningen. Kommuner som har FDV-system vil hente informasjonen fra dette, mens kommuner som ikke har slike systemer vil måtte fremskaffe informasjonen på annet vis. Innrapporteringen til SSB skjer via elektroniske skjema, men kommunene har opplyst at dette skjemaet tar svært kort tid å sende inn. Enkelte kommuner forteller at de har mulighet til å innrapportere areal på utvalgte kommunale formålsbygg ved bruk av filuttrekk, men at dataen fra fagsystemene først må bearbeides manuelt. Det er ikke lagt til rette for innrapportering via filuttrekk i KOSTRA-portalen per i dag.

Energibruk i utvalgte kommunale formålsbygg rapporteres i skjema 35 A eller B. Bruken av versjon A eller B avhenger av kommunens organisering av eiendomsforvaltningen. Informasjon om elektrisitet kan enkelt hentes/ oversendes per bygg/måler fra de fleste store kraftleverandører. Forbrukstall på fjernvarme er tilsvarende enkle å fremskaffe. Kommunene kalkulerer energiforbruk basert på fyringsolje, bioenergi, naturgass, mv. ut i fra en omregningstabell basert på faktisk forbruk.

Kommunene oppgir å bruke inntil 50 timer til fremskaffing av informasjonen som skal innrapporteres. Selve innrapporteringen er oppgitt til å utgjøre mellom en halvtime og 5 timer. Fylkeskommunene oppgir ikke å bruke tid på fremskaffing eller innrapportering av informasjon for dette tjenesteområdet.

6.1.2. *Nøkkeltall*

Nøkkeltall for dette tjenesteområdet på nivå 2 i KOSTRA inkluderer også nøkkeltall knyttet til andre tjenesteområder, herunder driftsutgifter, lønnsutgifter, salgs- og leieinntekter og investeringsutgifter. Vi har derfor «vasket» tjenesteområdet for nøkkeltall som omhandler tjenesteområdet administrasjon og styring.

Basert på vår gjennomgang kan vi med sikkerhet si at nøkkeltallene i tabellen under benyttes for tjenesteområdet administrasjon og styring i kommunene.

Nøkkeltall	Type indikator
Brutto driftsutgifter, administrasjon og styring, i % av tot.brt. driftsutg.	Brutto driftsutgifter
Netto driftsutgifter til administrasjon og styring i % av totale netto driftsutg	Netto driftsutgifter
Lønn, administrasjon og styring, i % av totale lønnsutgifter	Lønnsutgifter
Brutto driftsutgifter, administrasjon og styring, i kr. pr. innb.	Nøkkeltall for administrasjon og styring
Netto driftsutgifter, administrasjon og styring, i kr. pr. innb.	Nøkkeltall for administrasjon og styring
Lønnsutgifter, administrasjon og styring, i kr. pr. innb.	Nøkkeltall for administrasjon og styring
Brutto driftsutgifter til funksjon 100 Politisk styring, i kr. pr. innb.	Brutto driftsutgifter for administrasjon, styring og fellesutgifter
Brutto driftsutgifter til funksjon 110 Kontroll og revisjon, i kr. pr. innb.	Brutto driftsutgifter for administrasjon, styring og fellesutgifter
Brutto driftsutgifter til funksjon 120 Administrasjon, i kr. pr. innb.	Brutto driftsutgifter for administrasjon, styring og fellesutgifter
Brutto driftsutgifter til funksjon 121 Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen, i kr. pr. innb.	Brutto driftsutgifter for administrasjon, styring og fellesutgifter
Brutto driftsutgifter til funksjon 130 Administrasjonslokaler, i kr. pr. innb.	Brutto driftsutgifter for administrasjon, styring og fellesutgifter
Brutto driftsutg. til F 170 og 171 (premieavvik), i kr. pr. innb.	Brutto driftsutgifter for administrasjon, styring og fellesutgifter
Brutto driftsutgifter til funksjon 180 Diverse fellesutgifter, i kr. pr. innb.	Brutto driftsutgifter for administrasjon, styring og fellesutgifter
Brutto driftsutgifter til funksjon 190 Interne serviceenheter, i kr. pr. innb.	Brutto driftsutgifter for administrasjon, styring og fellesutgifter

Tabell 1 Nøkkeltall på tjenesteområdet Administrasjon og styring vi med sikkerhet vet brukes (Kilde: BDO)

Eiendomsforvaltning er samlet i en felles rapport, der blant annet administrasjonslokaler inngår. Vi har valgt å fremstille eiendomsforvaltning under administrasjon og styring for å gi en samlet vurdering av eiendomsområdet siden dette ikke er et eget tjenesteområde i KOSTRA. Basert på vår gjennomgang kan vi med sikkerhet si at nøkkeltallene i tabellen under benyttes for den kommunale eiendomsforvaltning.

Nøkkeltall	Type indikator
Netto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning per innbygger	Prioritering
Netto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning, i prosent av samlede netto driftsutgifter	Prioritering
Korrigerte brutto driftsutgifter til førskolelokaler per kvadratmeter	Produktivitet

Tabell 2 Nøkkeltall innen eiendomsforvaltning vi med sikkerhet ved brukes (Kilde: BDO)

ASSS-hovedrapport inneholder nøkkeltall basert på regnskapsanalyser som beskriver kommunenes overordnede økonomiske og finansielle situasjon. Tabellen under viser nøkkeltallene som inngår i disse regnskapsanalysene og hvorvidt samme tall finnes på KOSTRAS nivå 2 under tjenesteområdet administrasjon og styring.

Nøkkeltall	KOSTRA nivå 2
Rammetilskudd som andel av driftsinntekter	Ja
Eiendomsskatt som andel av driftsinntekter	Ja
Skatt på inntekt, etc som andel av driftsinntekter	Ja
Brutto driftsresultat før avskrivninger i prosent av driftsinntekter	Nei
Netto renteinntekter (inkl. utbytte og finansielle gevinster og tap) fratrukket avdrag i prosent av driftsinntekter	Nei
Netto driftsresultat i prosent av driftsinntekter	Ja
Handlingsrom i prosent av driftsinntekter	Nei
Brutto investeringsutgifter i prosent av driftsinntekter, fordelt på funksjon:	
- Næring	Ja
- Administrasjon	Ja
- Kultur	Ja
- Barnehage	Ja
- Bolig	Ja
- Samferdsel	Ja
- Helse/ omsorg	Ja
- VAR	Ja
- Grunnskole	Ja
Finansierungsbehov (for bruk av fonds og lån) i prosent av driftsinntekter	Nei
Netto bruk av lån i prosent av driftsinntekter	Nei
Netto fordringer i prosent av driftsinntekter	Nei

Tabell 3 Nøkkeltall i ASSS' regnskapsanalyse som også finnes på nivå 2 i KOSTRA (Kilde: BDO)

Eiendomsforvaltning er også definert som et eget tjenesteområde i ASSS-nettverkets nøkkeltallsoppstillinger. Tabellen under viser nøkkeltallene som inngår i tjenesteområdet i ASSS og hvorvidt samme tall finnes på KOSTRAS nivå 2 under tjenesteområdet administrasjon og styring.

Nøkkeltall	KOSTRA nivå 2
Aldersfordeling på kommunens innbyggere	Ja
Netto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning av samlede netto driftsutgifter	Ja
Netto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning (121, 130, 221, 222, 264, 381, 386) per innbygger	Ja
Samlet areal formålsbygg kommunen eier per innbygger	Ja
Korrigerte brutto driftsutgifter per kvm til eiendomsforvaltning i eide bygg	Ja
Korrigerte brutto driftsutgifter per kvm til eiendomsforvaltning i eide bygg, ekskl. avskrivninger	Nei
Korrigerte brutto driftsutgifter per kvm til eiendomsforvaltning	Ja
Korrigerte brutto driftsutgifter per kvm til eiendomsforvaltning i leide bygg	Nei
Brutto driftsutgifter per kvm til forvaltning	Ja
Brutto driftsutgifter per kvm til vedlikehold	Ja
Brutto driftsutgifter per kvm til drift	Ja
Energikostnader per kvm til formålsbygg samlet	Ja
Energiforbruk per kvm til formålsbygg	Nei
Sykefravær	Nei
Brutto investeringsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning per innbygger	Ja

Tabell 4 Nøkkeltall i ASSS' rapport for tjenesteområdet Eiendomsforvaltning som også finnes på nivå 2 i KOSTRA (Kilde: BDO)

Basert på vår gjennomgang kan vi med sikkerhet si at nøkkeltallene i tabellen under benyttes for tjenesteområdet administrasjon og styring i fylkeskommunene.

Nøkkeltall	Type indikator
Brutto driftsutg. administrasjon og styring i % av tot brt driftsutg.	Brutto driftsutgifter
Brutto driftsutgifter til administrasjon og styring, per innb. i kr.	Nøkkeltall for administrasjon og styring
Netto driftsutgifter til administrasjon og styring, per innb. i kr.	Nøkkeltall for administrasjon og styring
Lønnsutgifter til administrasjon og styring i kr. pr. innb	Nøkkeltall for administrasjon og styring
Brutto driftsutgifter til funksjon 400 Politisk styring, i kr. pr. innb.	Brutto driftsutgifter for administrasjon, styring og fellesutgifter
Brutto driftsutgifter til funksjon 410 Kontroll og revisjon, i kr. pr. innb.	Brutto driftsutgifter for administrasjon, styring og fellesutgifter
Brutto driftsutgifter til funksjon 420 Administrasjon, i kr. pr. innb.	Brutto driftsutgifter for administrasjon, styring og fellesutgifter
Brutto driftsutgifter til funksjon 421, Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltning	Brutto driftsutgifter for administrasjon, styring og fellesutgifter
Brutto driftsutgifter til funksjon 430 Administrasjonslokaler, i kr. pr. innb.	Brutto driftsutgifter for administrasjon, styring og fellesutgifter
Brutto driftsutgifter til funksjon 440 Personal- og rekrutteringspolitiske tiltak,	Brutto driftsutgifter for administrasjon, styring og fellesutgifter
Brutto driftsutgifter til F 470 og 471 (premieavvik), i kr. pr. innb.	Brutto driftsutgifter for administrasjon, styring og fellesutgifter
Brutto driftsutgifter til funksjon 480 Diverse fellesutgifter, i kr. pr. innb.	Brutto driftsutgifter for administrasjon, styring og fellesutgifter
Brutto driftsutgifter til funksjon 490 Interne serviceenheter, i kr. pr. innb.	Brutto driftsutgifter for administrasjon, styring og fellesutgifter

Tabell 5 Nøkkeltall på tjenesteområdet Administrasjon og styring vi med sikkerhet vet brukes (Kilde: BDO)

6.1.3. Objektive kvalitetsindikatorer i KOLADA

BDO har identifisert tre objektive kvalitetsindikatorer for tjenesteområdet administrasjon og styring. Disse er:

- Energibruk i bygg og husstander
- Andel som får svar på e-post innen 2 dager
- Andel miljøbiler

6.1.4. Vurdering av tjenesteområdet

Etter å ha «vasket» tabellen på tjenesteområdet Administrasjon og styring er det 26 nøkkeltall på nivå 2 i KOSTRA. Av disse benyttes rett over halvparten i regelmessig planlegging og/ eller rapportering i kommunene eller i analysesammenheng.

Av nøkkeltallene på ASSS-tjenesteområdet Eiendomsforvaltning finnes om lag 73 % av tallene på nivå 2 i KOSTRA, enten under tjenesteområdet administrasjon og styring eller i tabell under eiendomsforvaltning på nivå 2. Av nøkkeltallene i regnskapsanalysen i ASSS finnes om lag 68 % av nøkkeltallene på nivå 2 i KOSTRA.

I fylkeskommunen har tjenesteområdet Administrasjon og styring 30 nøkkeltall på nivå 2 etter at listen er vasket for nøkkeltall på andre tjenesteområder, samt økonomiske og finansielle nøkkeltall. Vi kan med sikkerhet si at om lag 43 % av nøkkeltallene benyttes i planlegging, rapportering eller analysearbeid.

Bruken av nøkkeltall på det kommunale tjenesteområdet administrasjon og styring indikerer etter vår oppfatning at omfanget av nøkkeltall samsvarer relativt godt med bruken i kommunene. For det fylkeskommunale tjenesteområdet er det vår vurdering at bruken av nøkkeltall indikerer at omfanget av nøkkeltall overstiger bruken av informasjonen.

Det videre er vår vurdering at administrasjon og styring som tjenesteområde burde rendyrkes, og at tall som omhandler andre tjenesteområder, samt den økonomiske og finansielle situasjonen løftes ut i andre rapporter. Tall for tjenesteområdene finnes allerede delvis på nivå 1 og i spesifikke rapporter for de ulike tjenesteområdene på nivå 2.

6.2. Barnehage

6.2.1. Hvordan innrapportering skjer

Barnehageområdet rapporteres i hovedsak gjennom Utdanningsdirektoratets database BASIL. Fremskaffing og innrapportering av denne informasjonen omtales ikke videre med bakgrunn i prosjektets mandat.

Takster og betalingsregler for fulltids- og deltidsplasser i kommunal barnehage rapporteres imidlertid via skjema 16B. I KOSTRA-rapporteringen på dette skjemaet, rapporteres takster og betalingsregler vedtatt for inneværende år (2015). Informasjon om barhageområdet for 2014, omfattes ikke av skjemarapporteringen. I skjemaets del 2 skal det oppgis antall oppholdstimer i hhv. fulltids- og deltidstilbud. Del 3 vedrører foreldrebetaling. Dette følger av politiske vedtak og ansattes kjennskap til tjenesteområdet. Vi bemerker at skjemaet i del 3.4 henviser til et punkt (3.11) som ikke finnes i skjemaet. I del 3.9 og 3.10 hentes informasjon om søskenmoderasjon fra opptakssystemet. Informasjonen i del 4 omhandler kostpenger og andre tilleggsutgifter. Informasjonen fremskaffes gjennom ansattes kjennskap til politiske vedtak, og særskilte ordninger i den enkelte barnehage. Informasjonen skal oppgis som gjennomsnitt, da det kan være barnehager som har slike tilleggsutgifter, og andre som ikke har det. Del 5 omfatter friplasser og moderasjonsordninger basert på husholdningsinntekt. Informasjonen fremskaffes basert på politiske vedtak og ansattes kjennskap til private barnehagers praksis for inntektsgradering/moderasjonsordninger.

Kommunene oppgir å bruke inntil 100 timer på fremskaffing av informasjon til skjemarapporteringen på barnehageområdet. Også selve innrapporteringen tar inntil 100 timer.

6.2.2. Nøkkeltall

Basert på vår gjennomgang kan vi med sikkerhet si at nøkkeltallene i tabellen under benyttes for tjenesteområdet barnehage i kommunene.

Nøkkeltall	Type indikator
Netto driftsutgifter barnehagesektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter	Prioritering
Netto driftsutgifter til barnehager per innbygger	Prioritering
Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager	Prioritering
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	Dekningsgrad
Andel barn 0-5 år med barnehageplass	Dekningsgrad
Andel barn 0 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 0 år	Dekningsgrad
Andel barn 1-2 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 1-2 år	Dekningsgrad
Andel barn 3-5 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 3-5 år	Dekningsgrad
Andel barn i kommunale barnehager i forhold til alle barn i barnehage	Dekningsgrad
Andel barn i barnehage med oppholdstid 33 timer eller mer per uke	Dekningsgrad
Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til innvandrerbarn 0-5 år	Dekningsgrad
Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til innvandrerbarn 1-5 år	Dekningsgrad
Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til alle barn med barnehageplass	Dekningsgrad
Andel barn med oppholdstid 33 timer eller mer per uke i kommunal barnehage	Dekningsgrad
Andel barn med oppholdstid 32 timer eller mindre per uke i kommunal barnehage	Dekningsgrad
Korrigerte oppholdstimer per årsverk i kommunale barnehager	Produktivitet
Korrigerte brutto driftsutgifter i kroner per barn i kommunal barnehage	Produktivitet
Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunale barnehager per korrigert oppholdstid (kr)	Produktivitet
Kommunale overføringer av driftsmidler til private barnehager per korrigert oppholdstid (kr)	Produktivitet
Andel ansatte med barnehagelærerutdanning	Utdypende tjenesteindikatorer
Andel ansatte med annen pedagogisk utdanning	Utdypende tjenesteindikatorer
Andel ansatte menn til basisvirksomhet i barnehagene	Utdypende tjenesteindikatorer
Funksjon 201 - Opphold og stimulering	Utdypende tjenesteindikatorer
Funksjon 211 - Tilrettelagte tiltak	Utdypende tjenesteindikatorer
Funksjon 221 - Lokaler	Utdypende tjenesteindikatorer
Oppholdsbetaling	Utdypende tjenesteindikatorer
Statstilskudd	Utdypende tjenesteindikatorer
Kommunale driftsmidler	Utdypende tjenesteindikatorer
Korrigerte brutto driftsutgifter f201 per korrigert oppholdstid i kommunale barnehager (kr)	Utdypende tjenesteindikatorer
Korrigerte brutto driftsutgifter til styrket tilbud til førskolebarn (f 211) per barn som får ekstra ressurser, kommunale barnehager	Utdypende tjenesteindikatorer
Andel barn som får ekstra ressurser til styrket tilbud til førskolebarn, i forhold til alle barn i barnehage.	Utdypende tjenesteindikatorer
Alle barnehager	Utdypende tjenesteindikatorer
Korrigerte brutto driftsutg. per barn, ekskl. minoritetsspråklige, som får ekstra ressurser (f211) i komm. barnehage	Utdypende tjenesteindikatorer
Andel barn, ekskl. minoritetsspråklige, som får ekstra ressurser, i forhold til alle barn i komm. barnehager	Utdypende tjenesteindikatorer

Tabell 6 Nøkkeltall på tjenesteområdet Barnehage vi med sikkerhet vet brukes (Kilde: BDO)

Barnehage er også et tjenesteområde i ASSS-nettverkets nøkkeltallsoppstillinger. Tabellen under viser nøkkeltallene for dette tjenesteområdet og hvorvidt samme tall finnes på KOSTRAS nivå 2.

Nøkkeltall	KOSTRA nivå 2
Netto driftsutgifter (201, 211, 221) per innbygger 1-5 år	Ja
Ressursbruk (201, 211) i forhold til utgiftsbehov ift. ASSS-snitt. Indeks	Nei
Andel barn 1-2 år med barnehageplass (kommunale + private)	Ja
Andel barn 3-5 år med barnehageplass (kommunale + private)	Ja
Andel barn fra språklige og kulturelle minoriteter i barnehage i forhold til innvandrerbarn 1-5 år	Ja
Korrigerte brutto driftsutgifter (201), konsern kommunale barnehager, per korrigerte oppholdstid	Ja
Korrigerte oppholdstimer per årsverk basisvirksomhet (funksjon 201) i kommunale barnehager	Ja
Korrigerte oppholdstimer per årsverk basisvirksomhet (funksjon 201) i private barnehager	Ja
Andel ansatte med godkjent førskolelærerutdanning i basisvirksomhet	Ja
Andel ansatte med førskolelærerutdanning eller fagutdanning som barne- og ungdomsarbeid	Ja
Andel ansatte menn til basisvirksomhet i barnehagene	Ja
Sykefravær	Nei
Medarbeidertilfredshet	Nei
Brukertilfredshet- score	Nei

Tabell 7 Nøkkeltall i ASSS' rapport for tjenesteområdet Barnehage som også finnes på nivå 2 i KOSTRA (Kilde: BDO)

6.2.3. Objektive kvalitetsindikatorer i KOLADA

BDO har identifisert seks objektive kvalitetsindikatorer for tjenesteområdet barnehage. Disse er:

- Andel som får barnehageplass til ønsket dato
- Ventetid for barn som ikke har fått plass på ønsket dato
- Andel barn som får delta i utformingen av ukens aktiviteter i barnehagetilbudet
- Deling av pedagogisk informasjon ifm overgang fra barnehage til skole
- System for regelmessig innhenting av tilbakemelding fra foreldre
- Åpningstider før 06:30 og etter 18:30

6.2.4. Vurdering av tjenesteområdet

Vi er av den oppfatning at gjennomsnittsberegninger av kostpenger og andre tilleggsutgifter ikke nødvendigvis gir et godt bilde på kostnadene ved å ha barn i barnehage. Dette bygger på forskjeller mellom barnehager, og at gjennomsnittsprisen i kommunen kan være lav selv om det i én eller flere barnehager er høye slike utgifter. Dette styres av hvor mange andre (kommunale) barnehager som finnes i kommunen.

Slik det fremgår av de ureviderte KOSTRA-tallene publisert i mars 2015 er ikke informasjonen rapportert i skjema 16B publisert. På prinsipielt grunnlag er vi av den oppfatning at informasjon som innrapporteres bør publiseres. Dersom ikke informasjonen publiseres stiller vi spørsmål ved behovet for at informasjonen innrapporteres og derigjennom at kostnaden av å innrapportere informasjon overstiger nytten.

Tjenesteområdet Barnehage har 63 nøkkeltall på nivå 2 i KOSTRA. Av disse er det rett over halvparten som benyttes i regelmessig planlegging og/ eller rapportering i kommunene eller i analysesammenheng. Vi kan allikevel ikke trekke konklusjoner om at halvparten av nøkkeltallene derfor *ikke* brukes. Samtidig anser vi bruken av nøkkeltall som beskjeden i forhold til antallet nøkkeltall som inngår i tjenesteområdet. Av nøkkeltallene på ASSS-tjenesteområdet Barnehage finnes om lag 70 % av tallene på nivå 2 i KOSTRA. Vi tar dette til inntekt for godt samsvar mellom beste praksis på området og de nøkkeltallene som er tilgjengelige i KOSTRA.

Vi stiller spørsmål ved hvorfor det benyttes ulike nøkkeltallene i KOSTRA og i BASIL angående oppholdstid i barnehage per uke. Vi er av den oppfatning at antall timer i en fulltids plass burde utgjøre antallet timer som legges til grunn for nøkkeltall.

6.3. Grunnskole

6.3.1. Hvordan innrapportering skjer

Kommunene innrapporterer ikke informasjon om dette tjenesteområdet via KOSTRA-portalene til SSB. Informasjon rapporteres via Grunnskolenes informasjonssystem (GSI) som driftes av Utdanningsdirektoratet. Fremskaffing og innrapportering av informasjon for dette tjenesteområdet omtales derfor ikke videre.

6.3.2. Nøkkeltall

Basert på vår gjennomgang kan vi med sikkerhet si at nøkkeltallene i tabellen under benyttes for tjenesteområdet grunnskole i kommunene.

Nøkkeltall	Type indikator
Netto driftsutgifter grunnskolesektor (202, 215, 222, 223), i prosent av samlede netto driftsutgifter	Prioritering
Netto driftsutgifter til grunnskole (202), i prosent av samlede netto driftsutgifter	Prioritering
Netto driftsutgifter til grunnskole (202), per innbygger	Prioritering
Netto driftsutgifter grunnskolesektor per innbygger 6-15 år	Prioritering
Netto driftsutgifter til grunnskolesektor (202, 215, 222, 223), per innbygger 6-15 år	Prioritering
Netto driftsutgifter til grunnskole (202), per innbygger 6-15 år	Prioritering
Netto driftsutgifter til skolefritidstilbud (215), per innbygger 6-9 år	Prioritering
Netto driftsutgifter til skolelokaler (222), per innbygger 6-15 år	Prioritering
Netto driftsutgifter til skoleskyss (223), per innbygger 6-15 år	Prioritering
Netto driftsutgifter til voksenopplæring (213), per innbygger	Prioritering
Andel elever i grunnskolen som får særskilt norskopplæring	Dekningsgrader
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning	Dekningsgrader
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, 8.-10. trinn	Dekningsgrader
Andel timer spesialundervisning av antall lærertimer totalt	Dekningsgrader
Andel elever i grunnskolen som får tilbud om skoleskyss	Dekningsgrader
Andel innbyggere 6-9 år i kommunal og privat SFO	Dekningsgrader
Andel innbyggere 6-9 år i kommunal SFO	Dekningsgrader
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole, skolelokaler og skoleskyss (202, 222, 223), per elev	Produktivitet / enhetskostnader
Lønnsutgifter til grunnskole, skolelokaler og skoleskyss (202, 222, 223), per elev	Produktivitet / enhetskostnader
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole (202), per elev	Produktivitet / enhetskostnader
Driftsutgifter til undervisningsmateriell (202), per elev	Produktivitet / enhetskostnader
Driftsutgifter til inventar og utstyr (202), per elev	Produktivitet / enhetskostnader
Korrigerte brutto driftsutgifter til skolefritidstilbud (215), per komm. bruker	Produktivitet / enhetskostnader
Brutto driftsutgifter til skolefritidstilbud (215), per komm. og priv. bruker	Produktivitet / enhetskostnader
Korrigerte brutto driftsutgifter til skolelokaler (222), per elev	Produktivitet / enhetskostnader
Korrigerte brutto driftsutgifter til skoleskyss (223), per elev som får skoleskyss	Produktivitet / enhetskostnader
Elever per kommunal skole	Utdypende tjenesteindikatorer
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-10.årstrinn	Utdypende tjenesteindikatorer
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-4.årstrinn	Utdypende tjenesteindikatorer
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 5.-7.årstrinn	Utdypende tjenesteindikatorer
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 8.-10.årstrinn	Utdypende tjenesteindikatorer
Andel elever med direkte overgang fra grunnskole til videregående opplæring	Utdypende tjenesteindikatorer
Gjennomsnittlige grunnskolepoeng	Utdypende tjenesteindikatorer
Andel lærere som er 40 år og yngre	Personell
Andel lærere som er 60 år og eldre	Personell
Andel lærere med universitets-/høgskoleutdanning og pedagogisk utdanning	Personell
Andel lærere med universitets-/høgskoleutdanning uten pedagogisk utdanning	Personell
Andel lærere med videregående utdanning eller lavere	Personell

Tabell 8 Nøkkeltall på tjenesteområdet Grunnskole vi med sikkerhet vet brukes (Kilde: BDO)

Grunnskole er også et tjenesteområde i ASSS-nettverkets nøkkeltallsoppstillinger. Tabellen under viser nøkkeltallene for dette tjenesteområdet og hvorvidt samme tall finnes på KOSTRAS nivå 2.

Nøkkeltall	KOSTRA nivå 2
Netto driftsutgifter til grunnskoleundervisning (202) per elev	Ja
Ressursbruk per elev, korrigert for utgiftsbehov. Indeks	Nei
Netto driftsutgifter til grunnskole (202) i prosent av samlede netto driftsutgifter	Ja
Gjennomsnittlig gruppestørrelse (antall elevtimer per antall lærertimer) 1-10. årstrinn	Ja
Lærertetthet i ordinær undervisning (antall lærere per elev eksl. spesialundervisning)	Nei
Skolestørrelse, elever per kommunal grunnskole	Ja
Andel assistentårsverk per hundre lærerårsverk	Nei
Andel elever som får spesialundervisning 1-10. trinn	Ja
Antall årstimer spesialundervisning per elev med vedtak om spesialundervisning (alle trinn)	Nei
Andel med spesialundervisning fordelt på trinn 1-4, 5-7 og 8-10	Ja
Sykefravær	Nei
Nasjonale prøver 5.årstrinn, snitt andel nivå 2-3	Nei
Nasjonale prøver 8.årstrinn, snitt andel nivå 3-5	Nei
Nasjonale prøver 8.årstrinn, lesing fordelt på mestringsnivå	Nei
Nasjonale prøver 9.årstrinn, snitt andel nivå 3-5	Nei
Nasjonale prøver prosent elever fritatt eller ikke deltatt	Nei
Eksamen 10.årstrinn, snitt engelsk, matematikk og norsk	Nei
Elevundersøkelsen, vurdering for læring	Nei
Netto driftsutgifter til skolelokaler (222)	Nei
Medarbeidertilfredshet	Nei

Tabell 9 Nøkkeltall i ASSS' rapport for tjenesteområdet Grunnskole som også finnes på nivå 2 i KOSTRA (Kilde: BDO)

6.3.3. Objektive kvalitetsindikatorer i KOLADA

BDO har identifisert fire objektive kvalitetsindikatorer for tjenesteområdet grunnskole. Disse er:

- Karaktersetting og resultater fra eksamen, standpunkt og nasjonale prøver
- Vedtak om skoleskyss til andre enn nærmeste skole
- Prosent av digitale plattformer som er tilgjengelig for alle brukere
- Spørsmål om universell utforming i medarbeider-/ elevundersøkelser

6.3.4. Vurdering av tjenesteområdet

Med bakgrunn i at informasjon primært rapporteres til Utdanningsdirektoratet har vi ikke vurdert fremskaffing og innrapportering av informasjon for dette tjenesteområdet.

Tjenesteområdet Grunnskole har 61 nøkkeltall på nivå 2 i KOSTRA. Av disse er det om lag 60 % som benyttes i regelmessig planlegging og/ eller rapportering i kommunene eller i analysesammenheng. Basert på dette er det vår vurdering at den informasjonen som finnes på nivå 2 i KOSTRA i relativt stor grad benyttes.

Av nøkkeltallene på ASSS-tjenesteområdet Grunnskole finnes om lag 30 % av tallene på nivå 2 i KOSTRA. ASSS har prioritert å legge til grunn objektive kvalitetsindikatorer som ikke er inkludert i KOSTRA. Grunnet begrensning i antall indikatorer som kan benyttes i analysemodellen til ASSS har inkluderingen av disse kvalitetsindikatorer medført begrenset plass til andre indikatorer. Dette fokuset på kvalitetsindikatorer kan bidra til å forklare det relativt lave samsvaret mellom nøkkeltall på nivå 2 i KOSTRA og det som kan anses som beste praksis.

Vi bemerker at ressursbruk og tjenesteproduksjon i private skoler ikke er inkludert i KOSTRA-tallene. Dette medfører at prioritering i form av ressursbruk per innbygger ikke er sammenlignbart mellom kommuner med ulik andel av barn i private grunnskoler. Av informasjon fra GSI ser vi at det er kommuner hvor en ikke ubetydelig andel av elevene går i private grunnskoler. Siden ressursbruk og tjenesteproduksjon holdes separat blir eksempelvis driftsutgifter per elev allikevel riktig.

Vi har fått flere tilbakemeldinger på at nøkkeltall på voksenopplæring med fordel kan videreutvikles, uten at det spesifiseres hva som ønskes videreutviklet.

6.4. Helse og omsorg

6.4.1. Hvordan innrapportering skjer

Dette tjenesteområdet rapporteres i stor grad til Helsedirektoratets IPOS-register. Kommunene rapporterer imidlertid også på skjema 1, 4 og 5.

I skjema 1 omhandles personell og virksomhet i den kommunale helse- og omsorgstjenesten. Del 2 omhandler leger, og i delene 2-1 og 2-2 fremskaffes informasjonen via manuelle tellinger og deretter endringer fra år til år. Del 2-3 fremskaffes basert på ansattes kjennskap til tjenesteområdet. Del 3 omhandler fysioterapeuter, og informasjonen i del 3-1 og 3-2 fremskaffes som manuelle tellinger. Del 4 omhandler helsestasjon og skolehelsetjenesten. I del 4-1 og 4-2 fremskaffes informasjon fra fagsystem. Informasjon i del 4-3 om forebyggende helsetjenester for ungdom fremskaffes gjennom ansattes kjennskap til tjenesten. Informasjonen i del 4-4 om samarbeid med andre aktører fremskaffes basert på ansattes kjennskap til dette. Del 5 om annet forebyggende arbeid og del 6 om re-/habilitering og samhandling fremskaffes basert på ansattes kjennskap til tjenesteområdet.

I samleskjemaet for helse- og omsorgstjenester, skjema 4, omhandler del 2 hvorvidt kommunen har system for brukerundersøkelser for institusjoner og hjemmetjeneste. Denne informasjonen fremskaffes via ansattes kjennskap til tjenesteområdet. Informasjonen i del 3 om tilgang til hjemmetjeneste fremskaffes som ansattes kjennskap til tjenesteområdet. Del 4 omhandler tjenestetilbudet og informasjonen fremskaffes gjennom lokal kjennskap til dette. Del 5 omhandler egenbetaling for praktisk bistand. Informasjonen i 5.1 om betalingsordninger er basert på ansattes kjennskap til tjenesteområdet. I del 5-2 om takster følger de første tre punktene politiske vedtak, mens punktet om «antall brukere som skulle betale» hentes fra fagsystem. Del 5-3 om takster for 2015 og del 5-4 om antall betalingsmåneder baseres på politiske vedtak. Informasjonen i del 6 om beboere i boliger med heldøgns bemanning fremskaffes som manuell opptelling av brukere fordelt på kjønn og alderskategori.

Skjema 5 fylles ut per helse- og omsorgsinstitusjon. I dette skjemaet baseres informasjonen i del 3 om plasser og rom på manuell telling. I del 4 om spesielle tilbud fremskaffes informasjon om spesielle tilbud basert på ansattes kjennskap til tjenesteområdet. Informasjon i denne delen som omhandler plasser for medisinsk innleggelse baseres på manuell opptelling. Del 5 omhandler kjøp og salg av plasser. Her fremskaffes informasjon som kombinasjon av ansattes kjennskap til tjenesteområdet og manuelle tellinger.

Kommunene oppgir å bruke inntil 30 timer på skjemarapporteringen og inntil 4 timer på utfyllingen av skjemaene. Vi presiserer her, på kommunenes oppfordring, at tidsbruk på dette området påvirkes av antallet institusjoner i kommunen siden det rapporteres per institusjon.

6.4.2. Nøkkeltall

I KOSTRA presenteres nøkkeltall for tjenesteområdene «Pleie og omsorg» og «Kommunehelse» separat. Veilederen til KOSTRA-publiseringen for 2015 har samlet disse tjenesteområdene i tjenesteområdet Helse og omsorg. Basert på vår gjennomgang kan vi med sikkerhet si at nøkkeltallene i tabellene under benyttes for tjenesteområdet Helse og Omsorg (presentert som hhv. Kommunehelse, og Pleie og omsorg).

Nøkkeltall	Type indikator
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, kommunehelsetjenesten	Prioritering
Netto driftsutgifter i prosent av samlede netto driftsutgifter	Prioritering
Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-5 år	Prioritering
Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-20 år	Prioritering
Netto driftsutgifter til forebyggende arbeid, helse pr. innbygger	Prioritering
Netto driftsutg til diagnose, behandling og rehabilitering pr. innbygger	Prioritering
Legeårsverk pr 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	Dekningsgrad
Fysioterapiårsverk per 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	Dekningsgrad
Andel nyfødte med hjemmebesøk innen to uker etter hjemkomst	Dekningsgrad
Andel spedbarn som har fullført helseundersøkelse innen utg. av 8. leveuke	Dekningsgrad
Andel barn som har fullført helseundersøkelse ved 4 års alder	Dekningsgrad
Andel barn som har fullført helseundersøkelse innen utgangen av 1. skoletrinn	Dekningsgrad
Årsverk av helsesøstre pr. 10 000 innbyggere 0-5 år. Funksjon 232	Dekningsgrad
Legetimer pr. uke pr. beboer i sykehjem	Dekningsgrad
Fysioterapitimer pr. uke pr. beboer i sykehjem	Dekningsgrad
Brutto driftsutgifter pr. innbygger. Funksjon 232, 233 og 241	Produktivitet
Herav: lønnsutgifter pr. innbygger. Funksjon 232, 233 og 241	Produktivitet
Årsverk av psykiatriske sykepleiere per 10 000 innbyggere (khelse+plo)	Produktivitet
Årsverk til rehabilitering pr. 10 000 innbyggere (khelse + plo)	Produktivitet
Årsverk av kommunale fysioterapeuter pr. 10 000 innbyggere. Funksjon 232, 233, 241 og 253	Produktivitet
Antall åpne fastlegelister	Fastlegeregisteret

Tabell 10 Nøkkeltall på Kommunehelse vi med sikkerhet vet brukes innen tjenesteområdet Helse og omsorg (Kilde: BDO)

Nøkkeltall	Type indikator
Netto driftsutgifter pleie og omsorg i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter	Prioritering
Institusjoner (f253+261) - andel av netto driftsutgifter til plo	Prioritering
Tjenester til hjemmeboende (f254) - andel av netto driftsutgifter til plo	Prioritering
Aktivering, støttetjenester (f234) - andel av netto driftsutgifter til plo	Prioritering
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, pleie- og omsorgstjenesten	Prioritering
Netto driftsutgifter, pleie og omsorg pr. innbygger 80 år og over	Prioritering
Netto driftsutgifter, pleie og omsorg pr. innbygger 67 år og over	Prioritering
Mottakere av hjemmetjenester, pr. 1000 innb. 0-66 år	Dekningsgrad
Mottakere av hjemmetjenester, pr. 1000 innb. 67-79 år	Dekningsgrad
Mottakere av hjemmetjenester, pr. 1000 innb. 80 år og over	Dekningsgrad
Andel beboere i bolig til pleie- og omsorgsformål 80 år og over	Dekningsgrad
Andel innbyggere 80 år og over i bolig med heldøgns bemanning	Dekningsgrad
Andel plasser i institusjon og heldøgnsbemannet bolig i prosent av bef. 80+	Dekningsgrad
Andel beboere på institusjon under 67 år	Dekningsgrad
Andel beboere 80 år og over i institusjoner	Dekningsgrad
Andel innbyggere 67-79 år som er beboere på institusjon	Dekningsgrad
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på institusjon	Dekningsgrad
Korrigerte brutto driftsutgifter pr. mottaker av kommunale pleie og omsorgstjenester	Produktivitet
Lønnsutgifter pr kommunalt årsverk ekskl. fravær, pleie og omsorg	Produktivitet
Årsverk ekskl. fravær i brukerrettede tjenester pr. mottaker	Produktivitet
Korrigerte brutto driftsutg pr. mottaker av hjemmetjenester (i kroner)	Produktivitet
Brukerbetaling, praktisk bistand, i prosent av korrigerte brutto driftsutg	Produktivitet

Tabell 11 Nøkkeltall på Pleie og omsorg vi med sikkerhet vet brukes innen tjenesteområdet Helse og omsorg (Kilde: BDO)

Nøkkeltall	Type indikator
Utgifter per oppholdsdøgn i institusjon	Produktivitet
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass	Produktivitet
Brukerbetaling i institusjon i forhold til korrigerte brutto driftsutgifter	Produktivitet
Andel årsverk i brukerrettede tjenester m/ fagutdanning	Personell
Andel legemeldt sykefravær av totalt antall kommunale årsverk i brukerrettet tjeneste	Personell
Andel hjemmeboere med høy timeinnsats	Utdypende tjenesteindikatorer
Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 67 år og over	Utdypende tjenesteindikatorer
Andel plasser avsatt til tidsbegrenset opphold	Utdypende tjenesteindikatorer
Andel plasser i skjermet enhet for personer med demens	Utdypende tjenesteindikatorer
Andel plasser avsatt til rehabilitering/habilitering	Utdypende tjenesteindikatorer
Legetimer pr. uke pr. beboer i sykehjem	Utdypende tjenesteindikatorer
Fysioterapitimer pr. uke pr. beboer i sykehjem	Utdypende tjenesteindikatorer
Andel plasser i enerom i pleie- og omsorgsinstitusjoner	Utdypende tjenesteindikatorer
Andel plasser i brukertilpasset enerom m/ eget bad/wc	Utdypende tjenesteindikatorer
Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 0-66 år	Bruksrater og brukersammensetning
Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 67-79 år	Bruksrater og brukersammensetning
Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 80 år og over	Bruksrater og brukersammensetning
Andel av brukere (%) med noe/avgrenset bistandsbehov	Bruksrater og brukersammensetning
Andel av alle brukere som har omfattende bistandsbehov	Bruksrater og brukersammensetning
Gjennomsnittlig antall tildelte timer pr uke, praktisk bistand	Bruksrater og brukersammensetning
Gjennomsnittlig antall tildelte timer pr uke, hjemmesykepleie	Bruksrater og brukersammensetning
Andel brukere i institusjon som har omfattende bistandsbehov: Langtidsopphold	Bruksrater og brukersammensetning

Tabell 12 Nøkkeltall på pleie og omsorg vi med sikkerhet vet brukes innen tjenesteområdet Helse og omsorg, forts. (Kilde: BDO)

Kommunehelse og pleie og omsorg er også separate tjenesteområder i ASSS-nettverkets nøkkeltallsoppstillinger. Tabellene under viser nøkkeltallene for disse tjenesteområdene og hvorvidt samme tall finnes på KOSTRAS nivå 2.

Nøkkeltall	KOSTRA nivå 2
Ressursbruksindikator for kommunehelse	Nei
Netto driftsutgifter per innbygger til kommunehelsetjenesten	Ja
Netto driftsutgifter til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste (232) per innbygger 0-20 år	Ja
Netto driftsutgifter til kommunehelse i prosent av samlede netto driftsutgifter	Ja
Årsverk i alt til forebyggende, helsestasjons- og skolehelsetjeneste per 10.000 innbyggere 0-20 år	Nei
Årsverk i alt til helsestasjon (232) per 10.000 innbyggere 0-5 år (manuelt rapportert)	Nei
Årsverk helsesøstre per 10.000 innbyggere 0-20 år (232)	Nei
Årsverk helsesøster per 10.000 innbyggere 0-5 år til helsestasjonstjeneste (232)	Ja
Manuelt rapporterte årsverk per 1000 innbyggere 0-5 år KOSTRA	Nei
Manuelt rapporterte årsverk per 1000 innbyggere 6-20 år KOSTRA	Nei
Årsverk av kommunalt tilsatte fysioterapeuter per 10.000 innbyggere	Ja
Årsverk fysioterapeuter totalt per 10.000 innbyggere	Ja
Andel kommunalt tilsatte fysioterapeuter av alle fysioterapeuter i kommunen	Nei
Årsverk av ergoterapeuter per 10.000 innbyggere (manuelt rapportert)	Nei
Årsverk leger per 10.000 innbyggere (120, 233, 241)	Nei
Brutto driftsutgifter per innbygger (232, 233, 241)	Ja
Brutto driftsutgifter til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste per innbygger 0-20 år (232)	Ja
Andel åpne fastlegelister av antall fastlegeavtaler	Nei
Åpningstid helsestasjon for ungdom per 1000 innbyggere 13-20 år	Ja
Andel nyfødte med hjembesøk innen 2 uker etter hjemkomst	Ja
Reservelegekapasitet fastlege	Ja
Legekontakt per innbygger 80 år og over	Nei
Legekontakt per pasient på fastlegeliste	Nei
Sykefravær	Nei
Medarbeidertilfredshet	Nei
Årsverk skolehelse totalt per 1000 innbyggere 6-20 år, manuelt rapportert	Nei

Tabell 13 Nøkkeltall i ASSS' rapport for tjenesteområdet Helse og omsorg som også finnes på nivå 2 i KOSTRA (Kilde: BDO)

Nøkkeltall	KOSTRA nivå 2
Ressursbruksindikator	Nei
Netto driftsutgifter til hjemmetjeneste til innbyggere 0-66 år fordelt per innbygger 0-66 år	Nei
Netto driftsutgifter hjemmetjeneste 67+ år per innbygger 67+ år	Nei
Andel enslige 80+ år	Nei
Andel brukere i hjemmetjeneste 0-66 år fordelt på bistandsbehov	Nei
Andel brukere i hjemmetjeneste 67+ år fordelt på bistandsbehov	Nei
Beboere institusjon langtidsopphold fordelt på bistandsbehov	Nei
Andel innbyggere 0-66 år som er beboer på institusjon eller mottar hjemmetjenester	Nei
Andel innbyggere 67-79 år som er beboer på institusjon eller mottar hjemmetjenester	Nei
Andel innbyggere 80+ år som er beboer på institusjon eller mottar hjemmetjenester	Nei
Andel innbyggere 80+ år som mottar hjemmetjenester	Ja
Andel innbyggere 80+ år som bor i institusjon	Ja
Andel innbyggere 80+ år som er beboer på institusjon eller i bolig med heldøgns bemanning	Nei
Aldersfordeling av beboere i boliger med heldøgns bemanning i prosent (0-66 vs 67+ år)	Nei
Korrigerte brutto driftsutgifter per mottaker av kommunale pleie og omsorgstjenester	Ja
Korrigerte brutto driftsutg per mottaker av hjemmetjenester	Ja
Brutto driftsutgifter per plass i institusjon	Ja
Hjemmetjenester - timer per bruker per uke fordelt på aldersgrupper (0-49 vs 50-66 år)	Nei
Hjemmetjenester - timer per bruker per uke fordelt på aldersgrupper (67-79 vs 80-89 vs 90+ år)	Nei
Legetimer per uke per beboer i sykehjem	Ja
Andel årsverk i brukerrettede tjenester med fagutdanning	Ja
Sykefravær i (hele) pleie- og omsorgstjenesten	Ja

Tabell 14 Nøkkeltall i ASSS' rapport for tjenesteområdet Helse og omsorg som også finnes på nivå 2 i KOSTRA, forts. (Kilde: BDO)

6.4.3. Objektive kvalitetsindikatorer i KOLADA

BDO har identifisert en rekke objektive kvalitetsindikatorer for tjenesteområdet Helse og omsorg. I KOLADA er kvalitetsindikatorerne gruppert i ulike kategorier. Kvalitetsindikatorerne, inndelt etter kategori, er:

- Folkehelse
 - Antall hjerteinfarkt alder 20-79
 - MPR-vaksinering av barn under 3 år
 - Spørsmål om universell utforming i innbyggerundersøkelse
- LSS (Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade)
 - Rutiner i overensstemmelse med LSS
 - Samarbeidsavtaler med andre aktuelle tjenesteutøvere
 - Har de brukerundersøkelser
 - Brukes brukerundersøkelser for å utvikle virksomheten
 - Ansattes kompetanse
 - Arbeidstrening
 - Rutine for opprettelse, oppdatering og oppfølging av individuell plan
 - Den enkelte kan påvirke hvem som skal ledsage
 - Ombud innen sosialpsykiatri

6.4.4. Vurdering av tjenesteområdet

I skjema 1 bes det oppgitt antall timer per uke. Til sammenligning bes det i skjema 7 og 8 på hhv. sosial- og barnevernsområdet oppgitt årsverk. Vi stiller spørsmål ved om det er mer hensiktsmessig å rapportere gjennomsnittlig årsverk gjennom året, og ikke for «en gjennomsnittlig uke i utgangen av året». Måten dette er definert på skaper rom for tolkning som igjen kan medføre ulik praksis knyttet til innrapportering av informasjon.

For spørsmål om antallet leger stiller vi spørsmål ved om tall per 31.12 er det mest hensiktsmessige, eller om det burde vært basert på gjennomsnittsberegninger gjennom året. Sistnevnte vil etter vår

oppfatning gi et bedre bilde av den kontinuerlige legedekningen gjennom året og vil samsvare bedre med ressursforbruket gjennom året.

I skjema 5 bes det i del 3 oppgitt «Antall plasser i drift mot slutten av året». Vi stiller spørsmål ved om dette også burde vært angitt som gjennomsnittsberegninger gjennom året, evt. at dato for telling spesifiseres, eksempelvis 31.12. Dette vil også samsvare bedre med ressursforbruket gjennom året.

Tjenesteområdet Helse og omsorg har 103 nøkkeltall på nivå 2 i KOSTRA. Av disse er det om lag 60 % som benyttes i regelmessig planlegging og/ eller rapportering i kommunene eller i analysesammenheng. Det tidligere tjenesteområdene kommunehelse har 43 nøkkeltall (48 % brukes) og pleie og omsorg har 60 (73 % brukes).

Av nøkkeltallene på ASSS-tjenesteområdet Kommunehelse finnes om lag 42 % av tallene på nivå 2 i KOSTRA. Av nøkkeltallene på ASSS-tjenesteområdet Pleie og omsorg finnes om lag 36 % av tallene på nivå 2 i KOSTRA. Samlet sett, tilsvarende tjenesteområdet Helse og omsorg i KOSTRA, finnes om lag 40 % av nøkkeltallene i ASSS på nivå 2 i KOSTRA.

Det er vår vurdering at det er en viss grad av samsvar mellom det som kan anses som beste praksis på tjenesteområdet og de tallene som inngår på KOSTRA-nivå 2. Bruken av nøkkeltall, i kombinasjon med samsvar med beste praksis indikerer at det er relativt godt samsvar mellom bruken av nøkkeltall og det som publiseres i KOSTRA.

I intervjuene gir kommunene uttrykk for at nøkkeltallene ikke i tilstrekkelig grad skiller på brukertyngde, eksempelvis med vedtakstimer. Dette gjelder eksempelvis utviklingshemmede og personer med rus og psykiatri-lidelser (ROP-lidelser). Særlig for institusjonsområdet er det flere som tar til ordet for at detaljnivået ikke er tilstrekkelig for sammenligning, men at nøkkeltallene burde vært på institusjonsnivå. Vi stiller spørsmål ved hvor gjennomførbart dette vil være i praksis. Videre etterspørres bedre og mer utfyllende nøkkeltall på skolehelse- og helsestasjonstjenesten, uten at det spesifiseres hvilke tall som ønskes videreutviklet og/ eller tilført. Flere kommuner ønsker også bedre nøkkeltall på forebyggende aktiviteter på helse- og omsorgsområdet.

6.5. Sosialtjenesten

6.5.1. Hvordan innrapportering skjer

Kommunene benytter fem skjemaer i innrapporteringen for sosialtjenestene: 7, 11, 11B, 11C og 12. Skjemaene 11, 11B og 11C (som inneholder klientdata) innrapporteres via filuttrekk. Skjemaene rapporteres i én samlet fil.

I skjema 7 om personell og virksomhet i sosiale tjenester i NAV mv. fremskaffes all informasjon gjennom manuell telling og ansattes kjennskap til tjenesteområdet.

Informasjon som rapporteres via skjema 12 om stønadssatser til økonomisk sosialhjelp fremskaffes basert på de ansattes kjennskap til tjenesteområdet. Deler av informasjonen er i stor grad statisk. Særlig tenker vi her på del 2, 4, 5 og 6. Slik informasjon bør være pre-utfyllt med fjorårets verdier, slik at rapporteringen i større grad omfatter endring og kvalitetskontroll av pre-utfyllt informasjon.

Kommunene oppgir å bruke inntil 20 timer på fremskaffing av informasjon til innrapportering og inntil 7,5 timer på selve innrapporteringen. Vi presiserer, på kommunenes oppfordring, at tidsbruken på fremskaffing og innrapportering av informasjon på dette tjenesteområdet påvirkes av individrapportering.

6.5.2. Nøkkeltall

Basert på vår gjennomgang kan vi med sikkerhet si at nøkkeltallene i tabellen under benyttes for tjenesteområdet sosialtjenesten i kommunene.

Nøkkeltall	Type indikator
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger	Prioritering
Netto driftsutg. til sosialtjenesten i prosent av samlede netto driftsutgifter	Prioritering
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger 20-66 år	Prioritering
Netto driftsutg. til råd, veiledning og sos.forebyggend arb. pr. innb. 20-66 år	Prioritering
Netto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp pr innbygger 20-66 år	Prioritering
Netto driftsutg. til tilbud til pers. med rusprobl. pr. innb. 20-66 år	Prioritering
Sosialhjelpsmottakere	Dekningsgrad
Andelen sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere	Dekningsgrad
Andelen sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere i alderen 20-66 år	Dekningsgrad
Andelen sosialhjelpsmottakere i alderen 20-66 år, av innbyggerne 20-66 år	Dekningsgrad
Årsverk i sosialtjenesten pr. 1000 innbygger	Dekningsgrad
Brutto driftsutgifter til økonomisk sosialhjelp pr. mottaker	Produktivitet
Korrigerte driftsutgifter til sosialtjenesten pr. mottaker	Produktivitet
Gjennomsnittlig utbetaling pr. stønadsmåned	Utdypende tjenesteindikatorer
Gjennomsnittlig stønadslengde mottakere 18-24 år	Utdypende tjenesteindikatorer
Gjennomsnittlig stønadslengde mottakere 25-66 år	Utdypende tjenesteindikatorer
Sosialhjelpsmottakere med stønad i 6 måneder eller mer	Utdypende tjenesteindikatorer
Andel mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde	Utdypende tjenesteindikatorer
Netto driftsutg. til kommunale sysselsettingstiltak pr. innbygger 20-66 år	Utdypende tjenesteindikatorer
Årsverk i sosialtjenesten inkludert stillinger til sysselsettingstiltak	Utdypende tjenesteindikatorer
Mottakere av kvalifiseringsstønad per 1000 innbyggere 20-66 år	Utdypende tjenesteindikatorer

Tabell 15 Nøkkeltall på tjenesteområdet Sosialtjenesten vi med sikkerhet vet brukes (Kilde: BDO)

Sosiale tjenester er også et tjenesteområde i ASSS-nettverkets nøkkeltallsoppstillinger. Tabellen under viser nøkkeltallene for dette tjenesteområdet og hvorvidt samme tall finnes på KOSTRA nivå 2.

Nøkkeltall	KOSTRA nivå 2
Ressursbruksindikator for sosiale tjenester (242, 243, 273, 276, 281)	Nei
Netto driftsutgifter sosialtjenesten (242, 243, 273, 276, 281) per innbygger 18-66 år	Nei
Netto driftsutgifter økonomisk sosialhjelp (281) per innbygger 18-66 år	Nei
Andel sosialhjelpsmottakere av innbyggere i alderen 18-66 år	Nei
Andel sosialhjelpsmottakere 18-24 år av innbyggere i alderen 18-24 år	Nei
Andel sosialhjelpsmottakere 18-24 år av alle mottakere	Nei
Mottakere av kvalifiseringsstønad (276) per 1.000 innbyggere 18 - 66 år	Nei
Brutto driftsutgifter økonomisk sosialhjelp (281) per mottaker	Ja
Gjennomsnittlig stønadslengde. Mottakere med økonomisk sosialhjelp som hovedinntektskilde. Tall i måneder	Nei
Andel mottakere med stønad i 6 måneder eller mer	Ja
Andel deltakere som gikk til arbeid/skole/utdanning etter KVP (Kvalifiseringsprogrammet)	Nei
Sykefravær (242, 243, 273, 276)	Nei
Medarbeidertilfredshet	Nei

Tabell 16 Nøkkeltall i ASSS' rapport for tjenesteområdet Sosiale tjenester som også finnes på nivå 2 i KOSTRA (Kilde: BDO)

6.5.3. Objektive kvalitetsindikatorer i KOLADA

BDO har identifisert 14 objektive kvalitetsindikatorer for tjenesteområdet sosialtjenesten. Disse er:

- Saksbehandlingstid
- Rutiner/ prosessbeskrivelser ved stønad til barn og unge, misbruk av stønadsordninger, mv
- Rutiner/ prosessbeskrivelser ved mistanke om vold og mishandling i nære relasjoner
- Finnes det brukerundersøkelse
- Saksbehandlingsrutiner, -systemer og -prosedyrer
- Andel ikke-returnerte mottakere 1 år etter avsluttet bistand

- Planlegging, gjennomføring og oppfølging av hjemløse eller personer med risiko for å bli hjemløse
- Samhandlingsrutiner med andre tjenester i forhold til hjemløse eller personer med risiko for å bli hjemløse
- Utredningstid i rusomsorgen, inkl. ventetid fra første kontakt til første personlige besøk
- Rutiner og avtaler for samhandling og informasjonsdeling med andre aktuelle tjenesteutøvere på rusområdet
- Har man samarbeid med FoU-miljø knyttet til rusmisbruk og avhengighetsproblematikk?
- Standardisert metodikk for behovsutredning av rusproblematikk
- Gjennomført forvaltningsrevisjon med henblikk på om rusmisbrukernes behov blir tilgodesett
- Rutine for støtte/bistand til nærstående barn og voksne av personer med rusproblemer

6.5.4. Vurdering av tjenesteområdet

I skjema 7 bes oppgitt årsverk for de ulike yrkesgruppene, mens det i andre skjema, eksempelvis skjema 1 bes oppgitt timeantall for yrkesgrupper fordelt på KOSTRA-funksjoner. Det er vår vurdering at årsverk, slik det rapporteres på dette tjenesteområdet, er den mest hensiktsmessige benevnelsen på rapportering av stillingsinformasjon.

Det bemerkes videre at det under del 4 i skjema 7 spørres om detaljert regnskapsinformasjon om krisesenter. Vi er kjent med at krisesenter er definert inn under funksjon 242 i KOSTRA. Vi påpeker at man på prinsipielt grunnlag bør være forsiktig med å etterspørre detaljert regnskapsinformasjon gjennom innrapportering av skjema. Denne informasjonen vil kunne inneholde kvalitative svakheter i og med at den beregnes manuelt og dermed ikke inneholder alle økonomiske elementer.

Tjenesteområdet Sosialtjenesten har 38 nøkkeltall på nivå 2 i KOSTRA. Av disse er det om lag 55 % som benyttes i regelmessig planlegging og/ eller rapportering i kommunene eller i analysesammenheng. Det er vår vurdering at bruken av nøkkeltall kan indikere et behov for å se på omfanget av og innretningen på nøkkeltallene på tjenesteområdet.

Av nøkkeltallene på ASSS-tjenesteområdet Sosiale tjenester finnes om lag 15 % av tallene på nivå 2 i KOSTRA. En vesentlig årsak til manglende samsvar mellom nøkkeltall på nivå 2 i KOSTRA og ASSS-nøkkeltallene er forskjeller i definisjon av målgruppen. Mens ASSS benytter brukere mellom 18-66 år legger KOSTRA brukere mellom 20-66 år til grunn. Vi stiller spørsmål ved hensiktsmessigheten ved denne ulike praksisen i målgruppetenking for sosialområdet.

6.6. Barnevern

6.6.1. Hvordan innrapportering skjer

Kommunene rapporterer informasjon gjennom skjema 8 og skjema 15. Skjema 15 om barnevernet er individdata og sendes inn som kryptert fil. I skjema 8 inneholder del 2 informasjon om personell i barnevernstjenesten (besatte og ubesatte stillinger i ulike funksjoner). Denne informasjonen fremskaffes via manuell telling. Informasjonen i del 3 om organisering av barnevernstjenesten og del 4 om objektive kvalitetsindikatorer fremskaffes via ansattes kjennskap til organiseringen av tjenesten.

På barnevernsområdet oppgir kommunene å bruke inntil 21 timer på fremskaffing av informasjon til skjemarapporteringen. Kommunene oppgir å bruke inntil 5 timer på selve innrapporteringen. Vi presiserer også her, på kommunenes oppfordring, at tidsbruk på dette området påvirkes av individrapportering.

6.6.2. Nøkkeltall

Basert på vår gjennomgang kan vi med sikkerhet si at nøkkeltallene i tabellen under benyttes for tjenesteområdet barnevern i kommunene.

Nøkkeltall	Type indikator
Netto driftsutgifter til sammen per innbygger	Prioritering
Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barnevernstjenesten	Prioritering
Netto driftsutgifter (funksjon 244, 251 og 252) per barn i barnevernet, konsern	Prioritering
Netto driftsutgifter (funksjon 244, 251, 252) per barn med tiltak	Prioritering
Andel netto driftsutgifter til saksbehandling (funksjon 244)	Prioritering
Andel netto driftsutgifter til barn som ikke er plassert av barnevernet (funksjon 251)	Prioritering
Andel netto driftsutgifter til barn som er plassert av barnevernet (funksjon 252)	Prioritering
Barn med undersøkelse ift. antall innbyggere 0-17 år	Dekningsgrad
Andel barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0-17 år	Dekningsgrad
Brutto driftsutgifter per barn (funksjon 244)	Produktivitet
Brutto driftsutgifter til tiltak (funksjon 251, 252) per barn med tiltak	Produktivitet
Brutto driftsutgifter per barn som ikke er plassert av barnevernet (funksjon 251)	Produktivitet
Brutto driftsutgifter per barn som er plassert av barnevernet (funksjon 252)	Produktivitet
Andel undersøkelser med behandlingstid over tre måneder	Produktivitet
Andel barn med tiltak per 31.12. med utarbeidet plan	Produktivitet
Stillinger med fagutdanning per 1 000 barn 0-17 år	Produktivitet

Tabell 17 Nøkkeltall på tjenesteområdet Barnevern vi med sikkerhet vet brukes (Kilde: BDO)

Barnevern er også et tjenesteområde i ASSS-nettverkets nøkkeltallsoppstillinger. Tabellen under viser nøkkeltallene for dette tjenesteområdet og hvorvidt samme tall finnes på KOSTRAs nivå 2.

Nøkkeltall	KOSTRA nivå 2
Andel barn 0-17 år av totalbefolkning	Nei
Netto driftsutgifter til barnevern per innbygger 0-17 år	Ja
Andel barn med undersøkelse i forhold til innbyggere 0-17 år	Ja
Andel barn med barnevernstiltak i forhold til innbyggere 0-17 år	Ja
Andel barn med tiltak plassert/ ikke plassert av barnevern, i prosent av alle tiltak	Nei
Andel barn som er plassert av barnevern i løpet av året i % av antall innbyggere 0-17 år	Nei
Andel barn som ikke er plassert i løpet av året i % av alle i tiltak	Nei
Andel barn med tiltak 0-5 år av barn på tiltak 0-17 år	Nei
Brutto driftsutgifter per barn med tiltak eller undersøkelser (244)	Ja
Brutto driftsutgifter per barn som ikke er plassert av barnevernet (251)	Ja
Netto driftsutgifter per barn som er plassert av barnevernet (252)	Ja
Antall undersøkelser gjennomført i løpet av 3 måneder	Nei
Andel barn med tiltak per 31.12 med utarbeidet plan, prosent	Ja
Ressursbruksindikator	Nei
Medarbeidertilfredshet	Nei
Sykefravær	Nei
Andel netto driftsutgifter fordelt på funksjonene 244, 251 og 252	Ja

Tabell 18 Nøkkeltall i ASSS' rapport for tjenesteområdet Barnevern som også finnes på nivå 2 i KOSTRA (Kilde: BDO)

6.6.3. Objektive kvalitetsindikatorer i KOLADA

BDO har identifisert syv objektive kvalitetsindikatorer for tjenesteområdet barnevern. Disse er:

- Ikke-returnerte brukere (0-12 år) 1 år etter avsluttet tiltak
- Ikke-returnerte brukere (13-20 år) 1 år etter avsluttet tiltak
- Utredningstid
- Rutiner, system og kompetanse for ivaretagelse og oppfølging av samhandling mot andre tjenesteområder
- Om de har foreldreundersøkelse
- Brukes nasjonale verktøy

- Andel fattige barn (0-19 år)

6.6.4. Vurdering av tjenesteområdet

Skjema 8 inneholder informasjon om både besatte og ubesatte stillinger i barnevernet. Det bemerkes at dersom ubesatte stillinger er viktig å rapportere bør dette rapporteres gjennomgående også for andre tjenesteområder der stillingsinformasjon etterspørres. I denne forbindelse nevnes eksempelvis skjema 1 og skjema 7.

Jfr. del 3 i skjema 8 kan barnevernet vært organisert enten som «vertskommunesamarbeid etter § 27 eller samkommune» i kommuneloven, eller som en del av NAV. KOML § 27 retter seg mot interkommunalt samarbeid, mens vertskommunesamarbeid og samkommune reguleres av KOML § 28-1 og § 28-2. Selv om det per dags dato ikke er eksempler på organisering av barnevernstjenesten i interkommunalt selskap, er det ikke utenkelig at dette kan finne sted i fremtiden. Forsøket i Vest-Telemark i perioden 2004-2008 illustrerer muligheten for denne type organisering. Skjemaet vil i så tilfelle måtte tilpasses da det ikke er egnet til å fange opp organisering etter IKS-loven.

Tjenesteområdet Barnevern har 24 nøkkeltall på nivå 2 i KOSTRA. Av disse er det om lag 67 % som benyttes i regelmessig planlegging og/ eller rapportering i kommunene eller i analysesammenheng. Det er vår vurdering at bruken av nøkkeltall kan indikere et relativt godt tilpasset omfang av og innretningen på nøkkeltallene på tjenesteområdet.

Av nøkkeltallene på ASSS-tjenesteområdet Barnevern finnes om lag 47 % av tallene på nivå 2 i KOSTRA. Dette indikerer etter vår vurdering et relativt godt samsvar mellom nøkkeltallene i på nivå 2 i KOSTRA og det som kan anses som beste praksis.

6.7. Vann, Avløp og Renovasjon/ Avfall (VAR)

6.7.1. Hvordan innrapportering skjer

Kommunene innrapporterer VAR-området på skjema 21, 21C, 22, 23, 26A, 26B1 og/eller 26B2, 26C og 26D.

I skjema 21 er informasjonen i delene 3 og 4 om abonnementstype, 5 og 6 om innsamlingsordninger og 7 om universell utforming basert på ansattes kjennskap til renovasjonstilbudet i kommunen. Del 8 om utsortert husholdningsavfall samt baseres på informasjon fra renovasjonsoperatør. Informasjon til kontrollspørsmålene i del 9 og 10 fremskaffes gjennom ansattes kjennskap til innsamling og levering av husholdnings- og næringsavfall.

Skjema 21C omhandler husholdningsavfall i interkommunale selskaper og inneholder hovedsakelig samme informasjon som skjema 21. Informasjonen fremskaffes på samme måte.

I skjema 22 rapporteres kommunale gebyrer for 2015 knyttet til bolig. Informasjonen i del 3.2 omhandler feiing og hentes fra fagsystem for planlagte feiinger. Informasjonen i del 4.1 er basert på ansattes kjennskap til kommunens årsgebyrer og er, i likhet med øvrige deler av skjemaet, basert på gebyrregulativet i kommunen som er politisk vedtatt. Informasjonen som skal rapporteres må således hentes fra dette regulativet.

Skjema 23 innrapporteres kostnadsdekning, detaljplanlegging, bygge- og delesaksbehandling, samt kart og oppmåling. Informasjon i del 2 om vannsektoren fremskaffes via ansattes kjennskap til vannområdet. Del 2.4 inneholder tall som tilsvarer en selvkostberegning på vannområdet. I del 4 om avløpssektoren fremskaffes informasjonen, med unntak for del 4-4, via ansattes kjennskap til avløpssektoren. Del 4-4 inneholder tall som tilsvarer en selvkostberegning på avløpsområdet. I del 6 om avfallssektoren fremskaffes informasjonen, med unntak for del 6-3, via ansattes kjennskap til

avfallssektoren. Del 6-3 inneholder tall som tilsvarer en selvkostberegning på avfallsområdet. Del 8 omhandler plan, byggesak, kart og oppmåling. Del 8-1 om interkommunalt samarbeid og del 8-2 om gebyrgrunnlag fremskaffes via ansattes kjennskap til tjenesteområdet, samt politisk vedtak om gebyr. I del 8-3 rapporteres informasjon om selvkostregnskapet på planbehandling, bygge- og delesaksbehandling og kart og oppmåling.

Skjema 26A omhandler offentlig ledningsnett, tilknytning og små avløpsanlegg. Informasjonen i del 2 om offentlig avløpsnett fremskaffes gjennom manuelle tellinger og gjennomgang av saker og informasjon fra fagsystemer. I del 3 om antall innbyggere tilknyttet avløpsanlegg fremskaffes informasjonen gjennom manuelle beregninger. Informasjonen i del 4 som omhandler anlegg med en maksimumsbelastning på 50 personekvivalenter fremskaffes gjennom fagsystem. I del 5 om utslippstillatelser fremskaffes informasjonen som manuell telling av slike tillatelser.

I skjema 26B1 omhandler avløpsanlegg iht. kap. 13 i Forurensningsforskriften. Dette skjemaet kan sendes inn som filuttrekk, med unntak av delene 1, 2, 3 og 6. Skjemaet har åtte deler.

Anleggsinformasjon i del 2 fremskaffes gjennom ansattes kjennskap til drift og kapasitet ved anlegg, samt kommunen(e)s oversikter over antall tilknytninger. Informasjon om renseprinsipper og resipientdata i del 3 fremskaffes også gjennom ansattes kjennskap. I del 4 fremskaffes informasjon om rensekrav på oversikt over utslippstillatelser. Informasjon i del 5 om utslippskontroll baseres på tilført vannmengde og overløp på måleravlesing, og prøvetyper på informasjon i utslippstillatelsen. Informasjon om konsentrasjoner baseres på analyseresultater fra akkreditert analyselaboratorium. Informasjon i del 6 om levering av slam baseres på ansattes kjennskap til slike leveringer og veiing/beregning av slam ved mellomlagring.

I skjema 26B1 omhandler avløpsanlegg iht. kap. 14 i Forurensningsforskriften. Dette skjemaet kan sendes inn som filuttrekk, med unntak av delene 1, 2, 3 og 8. Skjemaet har ti deler.

Informasjonen i skjemaet tilsvarer det som innrapporteres i skjema 26B1, og informasjonen fremskaffes på samme måte. I skjema 26B2 rapporteres utslippskontrollen mer omfattende.

Informasjonen i skjema 26C om behandling og disponering av avløpsslam fremskaffes informasjon om behandlingsanlegg og drift gjennom ansattes kjennskap til dette. Informasjon om mengde slamtdørstoff og innhold av tungmetaller i delene 3 og 4 fremskaffes gjennom analyserapporter. Informasjon om disponering av slam i del 5 fremskaffes gjennom veiing ved uttransport og tilbakekomst, samt ajourførte lister (eksempelvis i Excel) over disponering av slam.

I skjema 26D fremskaffes informasjonen om overløp på ledningsnett i del 3 gjennom manuelle beregninger av tall fra fagsystem. I del 4 som omhandler lekkasjer benyttes modell fra Norsk Vann til å beregne dette. Informasjonen i del 5 om tilknytning fremskaffes som manuelle beregninger basert på tall fra fagsystem.

Kommunene oppgir å bruke inntil 5 timer på fremskaffing av informasjonen som skal innrapporteres og inntil 26 timer på selve innrapporteringen for dette tjenesteområdet.

6.7.2. Nøkkeltall

Basert på vår gjennomgang kan vi med sikkerhet si at nøkkeltallene i samletabellen under benyttes for tjenesteområdet VAR i kommunene.

Nøkkeltall Vann	Type indikator
Finansiell dekningsgrad	Prioritering
Driftsutgifter per tilknyttet innbygger (kr/tilkn.innb)	Produktivitet
Årsgebyr for vannforsyning (gjelder rapporteringsåret+1)	Produktivitet
Andel fornyet ledningsnett, gjennomsnitt for siste tre år	Utdypende tjenesteindikatorer
Andel ikke bokført vann (vanntap/lekkasje)	Utdypende tjenesteindikatorer

Nøkkeltall Avløp	Type indikator
Finansiell dekningsgrad	Prioritering
Driftsutgifter per innb. tilknyttet kommunal avløpstjeneste (kr/tilkn.innb)	Produktivitet
Årsgebyr for avløpstjenesten (gjelder rapporteringsåret+1)	Produktivitet
Andel fornyet spillvannsnett, gjennomsnitt for siste tre år	Utdypende tjenesteindikatorer

Nøkkeltall Avfall og renovasjon	Type indikator
Finansiell dekningsgrad - avfall	Prioritering
Årsgebyr for avfallstjenesten (gjelder rapporteringsåret+1)	Produktivitet

Tabell 19 Nøkkeltall på tjenesteområdet VAR vi med sikkerhet vet brukes (Kilde: BDO)

6.7.3. Vurdering av tjenesteområdet

Skjema 23 er utformet etter samme oppstilling (med noe ytterligere detaljering) som KRDs Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester. Dette medfører at det er forholdsvis enkelt å overføre tallene fra selvkostkalkylen(e) til skjemaet. Den mest tidkrevende aktiviteten knyttet til innrapportering på skjemaet er skillet mellom produksjon og distribusjon i del 2.4. Eksempelvis ser vi at tilsvarende skille ikke er videreført for avfallssektoren, der funksjon 355 og 357 er slått sammen.

Tjenesteområdet VAR har 107 nøkkeltall på nivå 2 i KOSTRA. Av disse er det om lag 10 % som benyttes i regelmessig planlegging og/ eller rapportering i kommunene eller i analysesammenheng. Dette indikerer etter vår oppfatning et omfang på nøkkeltall som overstiger kommunenes behov for informasjon. Dette, sett i sammenheng med antall skjema og detaljnivået i skjemaene, gjør at vi stiller spørsmål ved omfanget av nøkkeltall på VAR-området. Vi antar at innrapporteringen på dette tjenesteområdet i vesentlig grad er styrt av statlige behov for informasjon, mens den kommunale bruken av denne informasjonen synes svært begrenset.

6.8. Fysisk planlegging/ kulturminne/ natur/ nærmiljø

6.8.1. Hvordan innrapportering skjer

Kommunene rapporterer for dette tjenesteområdet på skjema 20 og 20P.

I skjema 20 som omhandler byggesaksbehandling, deling, seksjonering, oppmåling og miljøforvaltning fremgår informasjonen i del B av politisk vedtatt gebyrregulativ, og hentes derfra. Informasjonen som rapporteres i del C omhandler omfang av byggesaksbehandling og eierseksjonering. Denne informasjonen frembringes via manuell gjennomgang av saker og vedtak. Informasjon i del D om saksbehandlingstid fremskaffes gjennom beregninger av manuelt registrert informasjon. Informasjonen i del E om resultat av byggesaksbehandling og del F om tillatelser, dispensasjoner og klager fremskaffes også via manuell gjennomgang av vedtak. I del G som omhandler tilsyn i byggesaker og del H som omhandler pålegg etter tilsyn fremskaffes informasjon gjennom manuell optelling. Informasjon om del I som omhandler rekreasjon og friluftsliv baseres på kjennskap til dette området, og eventuelle endringer fra foregående år. Informasjon om del J som omhandler motorferdsel fremskaffes via manuelle tellinger og ansattes kjennskap til saksbehandling. Del K omhandler kulturminner og kulturmiljø. Informasjonen som innrapporteres fremskaffes via ansattes kjennskap til fagområdet verneverdige kulturminner.

I skjema 20P fremgår informasjonen i del B om gebyrer av gebyrregulativet, med en manuell beregning. Informasjonen i del C som omhandler omfang av planbehandling baseres på manuell telling og ansattes kjennskap til planbehandlingen. I del D om saksbehandlingstid fremskaffes informasjonen via manuell gjennomgang av saker og beregning av gjennomsnittlig saksbehandlingstid. Informasjonen i del E om tema i kommuneplaner baseres på ansattes kjennskap til planverket. Informasjonen som rapporteres i delene F og G om innsigelser til hhv. kommune(del)planer og reguleringsplaner fremskaffes ved manuell telling av hvem som har fremmet innsigelser. Informasjonen i del H som omhandler reguleringsplaner med særlige hensyn baseres på manuell telling og beregning i den enkelte sak. Del I baseres på ansattes kjennskap til ROS-arbeidet i kommunen.

Fylkeskommunene rapporterer fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø på skjema 51. Fremskaffing av informasjonen i skjemaets del B om saksbehandlingstid skjer gjennom manuell telling. I del C som omhandler planbehandling fremskaffes informasjonen basert på manuell telling av saker og ansattes kjennskap til planprosesser i fylkeskommunene og saksbehandlingen av kommunale planer. Informasjonen i del D som omhandler søknadsbehandling og del E som omhandler dispensasjonsbehandling fremskaffes gjennom manuell telling. Del F omhandler automatisk fredede kulturminner. Fremskaffingen av denne informasjonen baseres på manuelle telling av behandlede saker og beregning med erfaringsvis fordeling mellom store og små saker. Informasjon om arkeologiske registreringer baseres på bruk av skyggelister. Informasjon om skjøtsel og tilrettelegging baseres på ansattes kjennskap til tjenesteområdet. Informasjon om kostnader og kostnadsdekning baseres på skyggelister og manuelle beregninger.

Kommunene oppgir å bruke inntil 54 timer på å fremskaffe informasjonen som skal innrapporteres på dette skjemaet. De oppgir videre å bruke inntil 55 timer på selve innrapporteringen til KOSTRA. Fylkeskommunene oppgir noe spredt tidsbruk for fremskaffing av informasjon for dette tjenesteområdet, mellom 2 og 14 dager. For innrapporteringen er svarene noe mer konsistente og ligger mellom to og tre timer.

6.8.2. Nøkkeltall

Basert på vår gjennomgang kan vi med sikkerhet si at nøkkeltallene i tabellen under benyttes for tjenesteområdet fysisk planlegging/ kulturminner/ natur/ nærmiljø i kommunene.

Nøkkeltall	Type indikator
Netto driftsutgifter til fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø i prosent av kommunens samlede netto driftsutgifter	Prioritering
Netto driftsutgifter til fysisk planlegging, kulturminner, natur og nærmiljø per innbygger	Prioritering
Netto driftsutgifter til bygge-, delesaksbeh. og seksjonering som andel av kommunens samlede netto driftsutgifter	Prioritering
Netto driftsutgifter til bygge-, delesaksbeh. og seksjonering per innbygger	Prioritering
Netto driftsutgifter til kart og oppmåling per innbygger	Prioritering
Brutto driftsutgifter til fysisk planlegging, kulturminnevern, natur og nærmiljø per innbygger	Produktivitet
Brutto driftsutg. til plan/kart/bygg per innbygger	Produktivitet
Saksbeh.gebyr, privat reg.plan, boligformål. jf. PBL-08 § 33-1	Produktivitet
Saksbeh.gebyret for oppføring av enebolig, jf. PBL-08 §20-1 a	Produktivitet
Standardgebyr for oppmålingsforetning for areal tilsvarende en boligtomt 750 m2	Produktivitet
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 12 ukers frist (kalenderdager)	Produktivitet
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 3 ukers frist (kalenderdager)	Produktivitet
Brutto driftsutgifter til rekreasjon i tettsteder per innbygger	Produktivitet

Tabell 20 Nøkkeltall på tjenesteområdet Fysisk planlegging/ kulturminner/ natur/ nærmiljø vi med sikkerhet vet brukes i kommunene (Kilde: BDO)

Byggesak er definert som et eget tjenesteområde i ASSS-nettverkets nøkkeltallsoppstillinger. Tabellen under viser nøkkeltallene som inngår i tjenesteområdet i ASSS og hvorvidt samme tall finnes på KOSTRAS nivå 2.

Nøkkeltall	KOSTRA nivå 2
Brutto driftsutgifter til byggesaksbehandling og seksjonering (302, 304) per innbygger	Ja
Tilsyn av nye byggesaker. Tall i prosent	Nei
Søknader inkludert dele- og seksjoneringsaker per 1.000 innbyggere	Nei
Innbyggere per bygning/ bolig (eller per byggesak)	Nei
Brutto driftsutgifter konsern per søknad (302, 304)	Nei
Beregnete årsverk per 100 søknader (304)	Nei
Saksgebyr oppføring av enebolig jfr. PBL-08 §20-1a	Ja
Selvkostgrad i prosent (manuell rapportering)	Nei
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for ett-trinns byggesaker. Tall i kalenderdager	Ja
Sykefravær	Nei
Medarbeidertilfredshet	Nei
Brukertilfredshet	Nei
Totale gebyrinntekter byggesak (302, 304) per innbygger	Nei
Totale gebyrinntekter byggesak per søknad (302, 304)	Nei

Tabell 21 Nøkkeltall i ASSS' rapport for tjenesteområdet Byggesak som også finnes på nivå 2 i KOSTRA (Kilde: BDO)

Basert på vår gjennomgang kan vi med sikkerhet si at nøkkeltallene i tabellen under benyttes for tjenesteområdet fysisk planlegging/ kulturminner/ natur/ nærmiljø i fylkeskommunene.

Nøkkeltall	Type indikator
Netto driftsutgifter friluftsliv (funksjon 716) per innbygger	Prioritering
Netto driftsutgifter kulturminnevern (funksjon 750) per innbygger	Prioritering

Tabell 22 Nøkkeltall på tjenesteområdet Fysisk planlegging/ kulturminner/ natur/ nærmiljø vi med sikkerhet vet brukes i fylkeskommunene (Kilde: BDO)

6.8.3. Vurdering av tjenesteområdet

For skjema 20 blir det bemerket at del informasjonen i del G3 om tilsyn er i kommunenes egeninteresse å holde kontroll på grunnet krav om omfang på tilsyn i byggesaker.

Skjema 20 og 20Plan inneholder til dels svært detaljert informasjon. Det stilles spørsmål ved nødvendigheten av innrapporteringen av denne informasjonen. Særlig bemerkes delene F og G i skjema 20Plan der kommunene blir bedt om å oppgi antall innsigelser fordelt på innsigelsesårsak for 13 ulike instanser. Det er vår vurdering at ansvaret for denne rapporteringen like gjerne kunne vært tillagt disse instansene.

For del E1 i skjema 51, bemerkes det at over halvparten av dispensasjonssøknadene for landet sett under ett oppføres under pkt. E1j «Andre planfaglige hensyn». Dette indikerer etter vår oppfatning at kategoriene ikke er tilstrekkelig relevante for, eller tilpasser, den fylkeskommunale dispensasjonsbehandlingsprosessen.

Tjenesteområdet Fysisk planlegging/kulturminne/natur/nærmiljø i kommuner har 121 nøkkeltall på nivå 2 i KOSTRA. Av disse er det om lag 11 % som benyttes i regelmessig planlegging og/ eller rapportering i kommunene eller i analysesammenheng. Dette indikerer etter vår oppfatning et omfang på nøkkeltall som langt overstiger kommunenes bruk av informasjon på tjenesteområdet. Den relativt begrensede bruken, sett i sammenheng med detaljnivået i skjemaene, gjør at vi stiller spørsmål ved omfanget av nøkkeltall på dette kommunale tjenesteområdet.

Av nøkkeltallene på ASSS-tjenesteområdet Byggesak finnes om lag 21 % av tallene på nivå 2 i KOSTRA. Det relativt lave samsvaret mellom ASSS-nettverkets tall og KOSTRAS nøkkeltall på nivå

skyldes i stor grad at tjenesteområdet i KOSTRA omfatter langt flere deler av den kommunale virksomheten enn hva ASSS-nettverkets nøkkeltall gjør.

For fylkeskommunen omfatter tjenesteområdet 33 nøkkeltall på nivå 2. Om lag 6 % av nøkkeltallene benyttes i regelmessig planlegging og/ eller rapportering i kommunene eller i analysesammenheng. Dette indikerer etter vår oppfatning en meget begrenset bruk av nøkkeltallene i KOSTRA. Den begrensede bruken, sett i sammenheng med detaljnivået i skjema 51, gjør at vi stiller spørsmål ved omfanget av nøkkeltall på det fylkeskommunale tjenesteområdet

6.9. Kultur

6.9.1. Hvordan innrapportering skjer

Kommunene rapporterer barne- og ungdomstiltak, tilskudd til lag og foreninger på skjema 17. Informasjon om barne- og ungdomstiltak i del 2 fremskaffes gjennom ansattes kjennskap til kommunens tilbud. Del 3 omhandler idrett, og informasjonen fremskaffes gjennom manuell telling og beregning. Del 4 omhandler andre kulturaktiviteter og denne informasjonen fremskaffes via manuell telling.

Fylkeskommunene rapporterer ikke kulturområdet til KOSTRA, verken i skjema eller som innsending av fil.

Kommunene oppgir å bruke inntil 154 timer på fremskaffing av informasjon som skal rapporteres på dette tjenesteområdet. De oppgir videre å bruke inntil 6 timer på selve innrapporteringen.

Fylkeskommunene oppgir ikke å bruke tid på fremskaffing eller innrapportering av informasjon for dette tjenesteområdet.

6.9.2. Nøkkeltall

Basert på vår gjennomgang kan vi med sikkerhet si at nøkkeltallene i tabellen under benyttes for tjenesteområdet kultur i kommunene.

Nøkkeltall	Type indikator
Netto driftsutgifter kultursektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter	Prioritering
Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner	Prioritering
MVA-kompensasjon drift, kultur, per innbygger (kroner)	Prioritering
Netto driftsutgifter F370 (folkebibliotek)	Prioritering
Netto driftsutgifter F 375 (museer)	Prioritering
Netto driftsutgifter F 380 (idrett)	Prioritering
Netto driftsutgifter F 381 (kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg)	Prioritering
Netto driftsutgifter F 383 (kultur- og musikkskoler)	Prioritering
Netto driftsutgifter til folkebibliotek per innbygger	Prioritering
Utlån alle medier fra folkebibliotek per innbygger	Prioritering
Besøk i folkebibliotek per innbygger	Prioritering
Netto driftsutgifter til kino per innbygger	Prioritering
Netto driftsutgifter til idrett per innbygger	Prioritering
Netto driftsutgifter til aktivitetstilbud barn og unge per innbygger	Prioritering
Netto driftsutgifter til kommunale kultur- og musikkskoler per innbygger	Prioritering
Netto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per innbygger 6-15 år	Prioritering
Brutto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per bruker	Prioritering
Andel elever (brukere) i grunnskolealder i kommunens musikk- og kulturskole, av antall barn i alderen 6-15 år	Prioritering
Netto driftsutgifter til muséer per innbygger	Prioritering
Netto driftsutgifter til kunstformidling per innbygger	Prioritering
Netto driftsutgifter til andre kulturaktiviteter per innbygger	Prioritering

Tabell 23 Nøkkeltall på tjenesteområdet Kultur vi med sikkerhet vet brukes i kommunene (Kilde: BDO)

Kultur og idrett er også et tjenesteområde i ASSS-nettverkets nøkkeltallsoppstillinger. Nettverket for dette tjenesteområdet har pause ut 2015, uten at dette har stor betydning for relevansen av styringsinformasjonen. Tabellen under viser nøkkeltallene for dette tjenesteområdet og hvorvidt samme tall finnes på KOSTRA's nivå 2.

Nøkkeltall	KOSTRA nivå 2
Netto driftsutgifter til kultur og idrett i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter	Ja
Netto driftsutgifter idrett (380, 381) per innbygger	Nei
Netto driftsutgifter kultur (231, 370, 373, 375, 377, 383, 385, 386) per innbygger	Nei
Korrigerte netto driftsutgifter per innbygger idrett (380, 381)	Nei
Korrigerte netto driftsutgifter per innbygger kultur (231, 370, 373, 375, 377, 383, 385, 386)	Nei
Netto driftsutgifter idrett (380, 381) per innbygger	Ja
Netto driftsutgifter kultur (231, 370, 373, 375, 377, 383, 385, 386) per innbygger	Nei
Netto driftsutgifter kultur ekskl. aktivitetstilbud (370, 373, 375, 377, 385, 386) per innbygger	Nei
Netto driftsutgifter aktivitetstilbud barn og unge og kulturskole (231, 383) per innbygger 0-20 år	Nei
Netto driftsutgifter bibliotek (370) per innbygger	Ja
Netto driftsutgifter museer (375) per innbygger	Ja
Netto driftsutgifter kunstformidling (377) per innbygger	Ja
Netto driftsutgifter musikk- og kulturskole (383) per innbygger 0-20 år	Ja
Netto driftsutgifter aktivitetstilbud barn og unge (231) per innbygger 0-20 år	Nei
Flerbrukshall, fotball-, svømme- og badeanlegg per 10.000 innbyggere	Nei
Gjennomsnittlig antall besøk i bibliotek per innbygger	Ja
Elevplasser i kommunens musikk- og kulturskoler målt som andel av innbyggere 0-20 år	Nei
Brutto driftsutgifter idrett (380, 381) per innbygger	Nei
Brutto driftsutgifter kultur (231, 370, 373, 375, 377, 383, 385, 386) per innbygger	Nei
Brutto driftsutgifter musikk- og kulturskoler (383) per bruker	Ja
Medarbeidertilfredshet	Nei
Utlån alle medier fra bibliotek per innbygger	Ja
Driftsinntekt (brutto-netto driftsutgifter) idrett (380, 381) per innbygger	Nei
Driftsinntekt (brutto-netto driftsutgifter) kultur (231, 370, 373, 375, 377, 383, 385, 386) per innbygger	Nei
Driftsinntekt (brutto-netto driftsutgifter) musikk- og kulturskoler (383) per elev	Nei
Driftsinntekt (brutto-netto driftsutgifter) musikk- og kulturskoler (383) i prosent av brutto driftsutgifter F383	Nei

Tabell 24 Nøkkeltall i ASSS' rapport for tjenesteområdet Kultur og idrett som også finnes på nivå 2 i KOSTRA (Kilde: BDO)

Basert på vår gjennomgang kan vi med sikkerhet si at nøkkeltallene i tabellen under benyttes for tjenesteområdet kultur i fylkeskommunene.

Nøkkeltall	Type indikator
Netto driftsutgifter til kultursektoren i prosent av samlede netto driftsutgifter	Prioritering
Netto driftsutgifter i alt til kultursektoren per innbygger i kroner	Prioritering
Netto driftsutgifter bibliotek per innbygger i kroner	Prioritering
Netto driftsutgifter museer per innbygger i kroner	Prioritering
Netto driftsutgifter kunstformidling per innbygger i kroner	Prioritering
Netto driftsutgifter kunstproduksjon per innbygger i kroner	Prioritering
Netto driftsutgifter idrett per innbygger i kroner	Prioritering
Netto driftsutgifter andre kulturaktiviteter per innbygger i kroner	Prioritering
Brutto investeringsutgifter, kultursektoren per innbygger	Prioritering
Brutto driftsutgifter kultursektoren per innbygger	Andre tjenesteindikatorer

Tabell 25 Nøkkeltall på tjenesteområdet Kultur vi med sikkerhet vet brukes i fylkeskommunene (Kilde: BDO)

6.9.3. Objektive kvalitetsindikatorer i KOLADA

BDO har identifisert to objektive kvalitetsindikatorer for tjenesteområdet kultur. Disse er:

- Antall timer i bibliotekets åpningstider utover 08:00-17:00 på hverdager
- Universell utforming i kulturanlegg

6.9.4. Vurdering av tjenesteområdet

For skjema 17 bemerkes det at flere kommuner yter indirekte tilskudd til kommunens lag og foreninger gjennom å få tilgang til lokaler uten å betale for leie. Dette blir ikke fanget opp i rapporteringsløsningen. Videre er det flere aktiviteter som inngår i dette tjenesteområdet som ikke er omfattet av skjema 17, herunder ungdomsråd og ungdommens kommunestyre. Det er vår vurdering at dette er et oversiktlig og forholdsvis lite omfattende skjema å fylle ut.

Vi stiller spørsmålstegn ved hvorfor fylkeskommuner ikke innrapporterer aktivitetsinformasjon for dette tjenesteområdet, sett i lys av til dels omfattende innrapportering på andre områder der, som det følger under, nøkkeltallene er mindre brukt enn for kulturområdet.

Tjenesteområdet Kultur i kommuner har 61 nøkkeltall på nivå 2 i KOSTRA. Av disse er det om lag 34 % som benyttes i regelmessig planlegging og/ eller rapportering i kommunene eller i analysesammenheng. Dette indikerer etter vår oppfatning et omfang på nøkkeltall som overstiger kommunenes bruk av informasjon på tjenesteområdet.

Av nøkkeltallene på ASSS-tjenesteområdet Kultur og idrett finnes om lag 35 % av tallene på nivå 2 i KOSTRA. Dette er en indikasjon på at nivå 2 i KOSTRA til dels inkluderer informasjon som kan anses som beste praksis.

For fylkeskommunen omfatter tjenesteområdet 12 nøkkeltall på nivå 2. De aller fleste av disse benyttes i regelmessig planlegging og/ eller rapportering i kommunene eller i analysesammenheng. Det bemerkes at kulturområdet kun består av nøkkeltall basert på regnskaps- og innbyggertall. Videre stiller vi spørsmålstegn ved kategoriseringen av nøkkeltall i tabellen i KOSTRA, der brutto driftsutgifter til kultursektoren per innbygger er definert under «Andre tjenesteindikatorer», i stedet som prioriteringsindikatorer.

6.10. Kirke

6.10.1. Hvordan innrapportering skjer

Kirkeområdet rapporteres på skjema 28. Med den nye kirkeloven av 7. juni 1996 ble kirkesoknene egne juridiske enheter og tatt ut av kommuneregnskapet. Det er soknene som er ansvarlig for innrapportering av informasjon om tjenesteproduksjon og brukerdata. Vi har derfor ikke vurdert fremskaffing og innrapportering av informasjonen på dette tjenesteområdet ytterligere.

6.10.2. Nøkkeltall

Basert på vår gjennomgang kan vi med sikkerhet si at nøkkeltallene i tabellen under benyttes for tjenesteområdet kirke i kommunene.

Nøkkeltall	Type indikator
Netto driftsutgifter, kirke, i % av totale netto driftsutgifter	Prioritering
Netto driftsutgifter til funksjon 390,393 pr. innbygger i kroner	Prioritering
Netto driftsutgifter til 392 andre religiøse formål pr. innbygger i kroner	Prioritering
Medlem av Dnk i prosent av antall innbyggere	Utdypende tjenesteindikatorer
Døpte i prosent av antall fødte	Utdypende tjenesteindikatorer
Konfirmerte i prosent av 15-åringer	Utdypende tjenesteindikatorer

Tabell 26 Nøkkeltall på tjenesteområdet Kirke vi med sikkerhet vet brukes (Kilde: BDO)

6.10.3. Vurdering av tjenesteområdet

Det er ikke kommunene som forestår innrapporteringen for dette tjenesteområdet til SSB. Fremskaffing og innrapportering av informasjon for dette tjenesteområdet er derfor ikke vurdert.

Tjenesteområdet Kirke har 25 nøkkeltall på nivå 2 i KOSTRA. Av disse er det om lag 24 % som benyttes i regelmessig planlegging og/ eller rapportering i kommunene eller i analysesammenheng. Dette indikerer etter vår oppfatning et omfang på nøkkeltall som overstiger kommunenes bruk av informasjon på tjenesteområdet.

6.11. Samferdsel

6.11.1. Hvordan innrapportering skjer

Kommunene rapporterer dette tjenesteområdet på skjema 24. All informasjon i skjemaet fremskaffes via fagsystem, samt at økonomiske data hentes fra økonomisystemet. Unntaket er informasjon knyttet til offentlig regulerte biloppstillingsplasser. Denne informasjonen fremskaffes gjennom manuell beregning av endringer fra foregående år.

Fylkeskommunene rapporterer dette tjenesteområdet på skjema 50. Fremskaffing av informasjon om bilruter, fylkesveiferger, båttruter, sporveier og forstadsbaner skjer via rapporter eller oversikter hentet fra fag- eller billettsystemer til administrasjonsselskapet, det fylkeskommunale foretaket eller enheten i fylkeskommunens egen organisasjon. Informasjon om transport for funksjonshemmede fremskaffes gjennom Rogaland Taxi som administrerer TT-ordningen. Informasjon om fylkesveier fremskaffes gjennom rapporter fra Statens Vegvesen.

Kommunene oppgir å bruke inntil 20 timer på fremskaffing av informasjon til innrapporteringen og inntil 3 timer på selve innrapporteringen. Fylkeskommunene oppgir å bruke inntil 7,5 timer på fremskaffing av informasjon for dette tjenesteområdet. På innrapporteringen oppgir kommunene å bruke inntil 6 timer.

6.11.2. Nøkkeltall

Basert på vår gjennomgang kan vi med sikkerhet si at nøkkeltallene i tabellen under benyttes for tjenesteområdet kirke i kommunene.

Nøkkeltall	Type indikator
Netto driftsutgifter i kr pr. innbygger, samferdsel i alt	Prioritering
Netto driftsutgifter i kr pr. innbygger, komm. veier og gater	Prioritering
Netto driftsutgifter i kr pr. innbygger, samferdselsbedr./transporttiltak	Prioritering
Andel netto driftsutgifter for samf. i alt av samlede netto driftsutg.	Prioritering
Brutto investeringsutgifter i kr pr. innbygger, samferdsel i alt	Prioritering
Brutto driftsutgifter i kr pr. km kommunal vei og gate	Produktivitet
Brutto driftsutg. i kr pr. innbygger for komm. veier	Produktivitet

Tabell 27 Nøkkeltall på tjenesteområdet Samferdsel vi med sikkerhet vet brukes i kommunene (Kilde: BDO)

For fylkeskommunene kan vi, basert på gjennomgangen, med sikkerhet si at følgende nøkkeltall benyttes for dette tjenesteområdet:

Nøkkeltall	Type indikator
Netto driftsutgifter i kr pr. innbygger, samferdsel i alt	Prioritering
Andel netto driftsutg. for samferdsel i alt av samlede netto driftsutg	Prioritering
Brutto investeringsutgifter i kr pr. innbygger, samferdsel i alt	Prioritering
Netto driftsutgifter i kr pr. innb., fylkesveier	Prioritering
Brutto inv.utg.i kr pr. innb., fylkesveier	Prioritering
Netto driftutgifter i kr pr. innb., fylkesveiferger	Prioritering
Netto driftutgifter i kr pr. innb., båtruter	Prioritering
Netto driftutgifter i kr pr. innb., transport for funksjonshemmede	Prioritering
Netto driftutgifter i kr pr. innbygger, sporveier og forstadsbaner	Prioritering
Netto driftsutgifter i kr pr. innb., bilruter	Prioritering
Andel fylkesvei uten fast dekke	Dekningsgrad
Brutto driftsutgifter i kr pr. km. fylkesvei	Produktivitet
Andel skolereiser av alle reiser, bilruter	Dekningsgrad
Kapasitetsutnyttning målt som passasjerkm/setekm, bilruter	Dekningsgrad
Andel skolereiser av alle reiser, båtruter	Dekningsgrad
Kapasitetsutnyttning målt som passasjerkm/setekm, båtruter	Dekningsgrad

Tabell 28 Nøkkeltall på tjenesteområdet Samferdsel vi med sikkerhet vet brukes i fylkeskommunene (Kilde: BDO)

6.11.3. Objektive kvalitetsindikatorer i KOLADA

BDO har identifisert én objektiv kvalitetsindikator for tjenesteområdet samferdsel. Denne indikatoren er «Andel bussholdeplasser som tilfredsstiller krav til universell utforming».

6.11.4. Vurdering av tjenesteområdet

Det er vår vurdering at skjema 24 er et oversiktlig og forholdsvis lite omfattende skjema å fylle ut. Det stilles spørsmål ved om veiledningen til utfylling av pkt. 2.11a er tilstrekkelig for å sikre ensartet informasjon. Det bemerkes her en noe mangelfull definisjon og klarhet i hva som ligger i begrepet «offentlig regulert» biloppstillingsplass.

Vi påpeker også her at man, på prinsipielt grunnlag, bør være forsiktig med å etterspørre detaljert regnskapsinformasjon slik det fremgår av skjema 24. Denne informasjonen vil kunne inneholde kvalitative svakheter i og med at den beregnes manuelt og dermed ikke inneholder alle økonomiske

Det kommunale tjenesteområdet Samferdsel har 26 nøkkeltall på nivå 2 i KOSTRA. Av disse er det om lag 27 % som benyttes i regelmessig planlegging og/ eller rapportering i kommunene eller i analysesammenheng. Det fylkeskommunale tjenesteområdet har 73 nøkkeltall på nivå 2. Av disse er det om lag 22 % som benyttes i regelmessig planlegging og/ eller rapportering i kommunene eller i analysesammenheng. Bruken av nøkkeltall på det kommunale og fylkeskommunale samferdselsområdet indikerer etter vår oppfatning at omfanget av nøkkeltall overstiger bruken av informasjonen.

6.12. Bolig

6.12.1. Hvordan innrapportering skjer

Kommunene rapporterer data knytte til boliger som kommunen disponerer på skjema 13. Informasjon om antall boliger som kommunen disponerer for utleie i del 2, tilgjengelighet for rullestolbrukere i del 3 og antall bebodde utleieboliger i del 4 fremskaffes gjennom rapporter fra kommunens fagsystem for bolig og gjennom manuell telling for de kommunene som ikke har fagsystem knyttet til dette området. Tilsvarende gjelder for Del 5 som omhandler endringer i antall kommunalt eide utleieboliger.

Del 6 omhandler søknader om kommunale utleieboliger, del 7 om antall avslag, del 8 om tildeling av kommunale utleieboliger og del 9 om ventelister på boliger som kommunen disponerer for utleie. Denne informasjonen fremskaffes via manuell telling fra saksbehandlingssystemet i kommunene.

Korttidskontrakter er omhandlet i del 9 og del 10 er knyttet til om kommunen har private boliger, hvor kommunen regulerer omsetningen. Denne informasjonen fremskaffes gjennom ansattes kjennskap til tjenesteområdet, og fagsystemer/manuelle lister.

I del 10 gir kommunene informasjon om ulike økonomiske virkemidler innenfor dette tjenesteområdet. Noe av informasjonen hentes fra politiske vedtak, andre deler kommer fra fagsystem, mens noe er basert på ansattes kjennskap til tjenesteområdet.

Kommunene oppgir å bruke inntil 15 timer på fremskaffing av informasjon for dette tjenesteområdet. De oppgir å bruke inntil 5 timer på selve innrapporteringen til KOSTRA.

6.12.2. Nøkkeltall

Basert på vår gjennomgang kan vi med sikkerhet si at nøkkeltallene i tabellen under benyttes for tjenesteområdet bolig i kommunene.

Nøkkeltall	Type indikator
Netto driftsutgifter til boligformål pr innbygger i kroner	Prioritering
Netto driftsutgifter, boligformål, i prosent av samlede netto driftsutgifter	Prioritering
Brutto driftsutgifter per kommunalt disponert bolig	Produktivitet
Herav: lønnsutgifter per eid kommunal bolig	Produktivitet

Tabell 29 Nøkkeltall på tjenesteområdet Bolig vi med sikkerhet vet brukes (Kilde: BDO)

6.12.3. Vurdering av tjenesteområdet

Det er vår vurdering at skjema 24 er et oversiktlig, men forholdvis omfattende skjema å fylle ut. Informasjonen må hentes inn fra ulike deler av den kommunale tjenesteproduksjonen, og det er stor forskjell mellom kommuner i hvilken grad de har systemstøtte for å fremskaffe informasjonen.

Tjenesteområdet Bolig har 45 nøkkeltall på nivå 2 i KOSTRA. Av disse er det om lag 9 % som benyttes i regelmessig planlegging og/ eller rapportering i kommunene eller i analysesammenheng. Dette indikerer etter vår oppfatning en meget begrenset bruk av nøkkeltallene i KOSTRA.

6.13. Næring

6.13.1. Hvordan innrapportering skjer

Kommunene skal rapportere for landbruksområdet på skjema 32. Informasjonen i hele skjemaet fremskaffes basert på manuell gjennomgang og telling av antall saker. Til dels fremskaffes informasjon også gjennom ansattes kjennskap til tjenesteområdet.

Fylkeskommunen oppgir ikke å innrapportere informasjon direkte til SSB for dette tjenesteområdet.

Kommunene oppgir å bruke inntil 5 timer på fremskaffing av informasjon til innrapporteringen og inntil 2 timer på selve innrapporteringen. Fylkeskommunene oppgir følgelig ikke å bruke tid på fremskaffing eller innrapportering av informasjon for dette tjenesteområdet.

6.13.2. Nøkkeltall

Basert på vår gjennomgang kan vi med sikkerhet si at nøkkeltallene i tabellen under benyttes for tjenesteområdet næring i kommunene.

Nøkkeltall
Nto driftsutg. til tilrettelegging og bistand for næringslivet pr. innb. i kroner
Nto driftsutg. til kommunal næringsvirksomhet pr. innb. i kroner
Nto driftsutg. til landbruksforvaltning og landbruksbasert næringsutvikling pr. innb. i kroner
Netto driftsutgifter til tilrettelegging og bistand for næringslivet i prosent av samlede netto driftsutgifter

Tabell 30 Nøkkeltall på tjenesteområdet Næring vi med sikkerhet vet brukes i kommunene (Kilde: BDO)

Basert på vår gjennomgang kan vi med sikkerhet si at nøkkeltallene i tabellen under benyttes for tjenesteområdet næring i fylkeskommunene.

Nøkkeltall	Type indikator
Nto driftsutgifter, næringsvirksomhet i alt pr. innb. (kr)	Prioritering

Tabell 31 Nøkkeltall på tjenesteområdet Næring vi med sikkerhet vet brukes i fylkeskommunene (Kilde: BDO)

6.13.3. Vurdering av tjenesteområdet

Kommunene oppgir at det er et omfattende arbeid å fremskaffe grunnlagsdata for å kunne utarbeide informasjonen som rapporteres gjennom skjema 32. Det er ikke eget skjema i KOSTRA knyttet til næring.

Tjenesteområdet Næring har 9 nøkkeltall på nivå 2 i KOSTRA, der alle er nøkkeltall knytte til økonomiske størrelser. Av disse er det om lag 44 % som benyttes i regelmessig planlegging og/ eller rapportering i kommunene eller i analysesammenheng. Det fylkeskommunale tjenesteområdet har 14 nøkkeltall på nivå 2. Av disse er det om lag 7 % som benyttes i regelmessig planlegging og/ eller rapportering i kommunene eller i analysesammenheng.

Det er etter vår vurdering en begrenset bruk av nøkkeltallene på dette tjenesteområdet både i kommuner og fylkeskommuner. Det bemerkes at det totale omfanget av nøkkeltall ikke er veldig stort.

For det kommunale tjenesteområdet baserer nøkkeltallene seg kun på bruk av regnskapsinformasjon og innbyggertall. Vi stiller spørsmål ved nødvendigheten av innrapportering av til dels detaljert informasjon dersom den ikke skal benyttes i nøkkeltall.

6.14. Brann og ulykkesvern

6.14.1. Hvordan innrapportering skjer

Kommunene innrapporterer ikke informasjon om dette tjenesteområdet via KOSTRA-portalen til SSB. Informasjon rapporteres til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. Fremskaffing og innrapportering av informasjon for dette tjenesteområdet omtales derfor ikke videre.

6.14.2. Nøkkeltall

Basert på vår gjennomgang kan vi med sikkerhet si at nøkkeltallene i tabellen under benyttes for tjenesteområdet brann og ulykkesvern i kommunene.

Nøkkeltall	Type indikator
Netto driftsutgifter til funksjon 338 pr. innbygger	Prioritering
Netto driftsutgifter til funksjon 339 pr. innbygger	Prioritering
Årsgebyr for feiing og tilsyn (gjelder rapporteringsåret +1)	Behov

Tabell 32 Nøkkeltall på tjenesteområdet Brann og ulykkesvern vi med sikkerhet vet brukes (Kilde: BDO)

6.14.3. Objektive kvalitetsindikatorer i KOLADA

BDO har identifisert to objektive kvalitetsindikatorer for tjenesteområdet brann og ulykkesvern. Disse er:

- Antall personer utdannet/opptrent i forebyggende arbeid, samt håndtering av brann og/eller ulykke
- Virksomheter som har gjennomført ROS-analyse

6.14.4. Vurdering av tjenesteområdet

Grunnet at informasjon primært rapporteres til Direktoratet for sikkerhet og samfunnsberedskap har vi ikke vurdert fremskaffing og innrapportering av informasjon for dette tjenesteområdet.

Tjenesteområdet Brann og ulykkesvern har 20 nøkkeltall på nivå 2 i KOSTRA. Av disse er det om lag 15 % som benyttes i regelmessig planlegging og/ eller rapportering i kommunene eller i analysesammenheng. Dette indikerer etter vår oppfatning en meget begrenset bruk av nøkkeltallene i KOSTRA.

Det bemerkes at det ikke finnes et samlet utgiftstall på nivå 2 i tabellen for tjenesteområdet. Dette tallet rapporteres under tjenesteområdet administrasjon og styring, som omtalt tidligere, da som prosent av totale utgifter.

6.15. Eiendomsforvaltning (FK)**6.15.1. Hvordan innrapportering skjer**

Areal på utvalgte fylkeskommunale formålsbygg rapporteres i skjema 34 C eller D, avhengig av fylkeskommunens organisering av eiendomsforvaltningen. Informasjonen fremskaffes enten gjennom FDV-system eller detaljerte oversikter over eiendomsmassen.

Energibruk i utvalgte kommunale formålsbygg rapporteres i skjema 35 C eller D, igjen avhengig av den fylkeskommunale organiseringen av eiendomsforvaltningen. Informasjon om elektrisitet fremskaffes per bygg eller per målepunkt fra de fleste store kraftleverandører. Forbrukstall på fjernvarme er tilsvarende enkle å fremskaffe. Fylkeskommunene kalkulerer energiforbruk fra kilder som fyringsolje, bioenergi, naturgass, mv. ut i fra en omregningstabell basert på faktisk forbruk.

6.15.2. Nøkkeltall

Basert på vår gjennomgang av regelmessige planleggings- og rapporteringsdokumenter har vi ikke funnet noen nøkkeltall vi med sikkerhet kan si benyttes i den regelmessige bruken av KOSTRA-tall. Heller ikke ved gjennomgang av rådgivningsrapporter har vi funnet holdepunkter for at nøkkeltallene på nivå 2 benyttes.

6.15.3. Vurdering av tjenesteområdet

På lik linje med kommunens rapportering knyttet til eiendom og energi, så oppleves skjemaene 34 og 35 som enkle og oversiktlig for fylkeskommunene.

Tjenesteområdet Eiendomsforvaltning har 38 nøkkeltall på nivå 2 i KOSTRA. Av disse har vi ikke funnet at noen benyttes i den regelmessige fylkeskommunale planleggingen og/ eller rapporteringen, ei heller i analysesammenheng.

6.16. Klima og energi (FK)

6.16.1. Hvordan innrapportering skjer

Innrapportering av informasjon for dette tjenesteområdet skjer via skjema 34 C eller D og skjema 35 C eller D, som er omtalt under tjenesteområdet Eiendomsforvaltning (FK).

Innrapportering til dette tjenesteområdet er derfor ikke vurdert ytterligere

6.16.2. Nøkkeltall

Basert på vår gjennomgang av regelmessige planleggings- og rapporteringsdokumenter har vi ikke funnet noen nøkkeltall vi med sikkerhet kan si benyttes i den regelmessige bruken av KOSTRA-tall. Heller ikke ved gjennomgang av rådgivningsrapporter har vi holdepunkter for å uttale oss om hvilke nøkkeltall som benyttes.

Nøkkeltallene for dette tjenesteområdet er på bakgrunn av dette ikke vurdert ytterligere.

6.17. Tannhelse (FK)

6.17.1. Hvordan innrapportering skjer

Fylkeskommunene skal rapportere for dette tjenesteområdet på skjema 43. Informasjonen følgende deler av skjemaet fremskaffes gjennom rapporter fra elektronisk pasientjournal (EPJ):

- Del 2 omfang av den offentlige tannhelsetjenesten
- Del 3 årsaker til at prioriterte personer ikke er under tilsyn
- Del 4 tannhelseresultater for indikator kull
- Del 7 forebyggende tannhelsearbeid

EPJ som inneholder informasjon om pasientgrupper, behandlinger og tilstander som innrapporteres.

Informasjon om del 5 som omhandler årsverk hentes fra AA-registeret. I del 6 innrapporteres ledige stillinger. Denne informasjonen fremskaffes fra lønns- og personalsystemet. I del 8 innrapporteres meldinger til barnevern og foresatte. Denne informasjonen ligger i EPJ, men telles manuelt. I del 9 om tannbehandling med narkose fremskaffes informasjonen fra utførende sykehus/ helseforetak.

Fylkeskommunene oppgir at de bruker fra 10 timer til 2 dager på å fremskaffe informasjonen som skal rapporteres. Selve innrapporteringen er mindre tidkrevende, og er oppgitt til å ligge mellom 0 og 8 timer.

6.17.2. Nøkkeltall

Basert på vår gjennomgang kan vi med sikkerhet si at nøkkeltallene i tabellen under benyttes for tjenesteområdet tannhelse i fylkeskommunene.

Nøkkeltall	Type indikator
Netto driftsutgifter tannhelse pr. innbygger i kroner	Prioritering
Brutto driftsutgifter, pasientbehandling, pr. innbygger i kroner	Prioritering
Netto driftsutgifter, fellesfunksjoner, pr. innbygger i kroner	Prioritering
Prioriterte personer, andel under offentlig tilsyn i tannhelsetjenesten	Dekningsgrad
Prioriterte personer, andel undersøkt/behandlet	Dekningsgrad
Barn og ungdom 1-18 år, andel under offentlig tilsyn	Dekningsgrad
Barn og ungdom 3-18 år, andel undersøkt/behandlet	Dekningsgrad
Psykisk utviklingshemmede over 18 år, andel under offentlig tilsyn	Dekningsgrad
Psykisk utviklingshemmede over 18 år, andel undersøkt/behandlet	Dekningsgrad
Eldre, langtidssyke og uføre i institusjon, andel under offentlig tilsyn	Dekningsgrad
Eldre, langtidssyke og uføre i institusjon, andel undersøkt/behandlet	Dekningsgrad
Eldre, langtidssyke og uføre i hjemmesykepleie, andel under offentlig tilsyn	Dekningsgrad
Eldre, langtidssyke og uføre i hjemmesykepleie, andel undersøkt/behandlet	Dekningsgrad
Ungdom 19-20 år, andel under offentlig tilsyn	Dekningsgrad
Ungdom 19-20 år, andel undersøkt/behandlet	Dekningsgrad
Andre prioriterte personer, andel undersøkt/behandlet	Dekningsgrad
Voksnt betalende klientell, andel under offentlig tilsyn	Dekningsgrad
Voksnt betalende klientell, andel undersøkt/behandlet	Dekningsgrad
Personer undersøkt/behandlet pr. offentlig avtalt årsverk i tannhelsetjen.	Produktivitet
Korr. bto driftsutg. pr. offentlig utførte årsverk i kroner	Produktivitet
Voksnt betalende klientell undersøkt/behandlet pr. offentlig avtalt årsverk	Produktivitet
Netto driftsutgifter pr. prioritert person under tilsyn i kroner	Utdypende tjenesteindikatorer
5-åringer, andel undersøkt helt uten karieserfaring	Utdypende tjenesteindikatorer
12-åringer, andel undersøkt i løpet av året	Utdypende tjenesteindikatorer
12-åringer, andel undersøkt helt uten karieserfaring	Utdypende tjenesteindikatorer
18-åringer, andel undersøkt helt uten karieserfaring	Utdypende tjenesteindikatorer
Gjennomsnittlig antall tenner med karieserfaring pr. 5-åring	Utdypende tjenesteindikatorer
Gjennomsnittlig antall tenner med karieserfaring pr. 12-åring	Utdypende tjenesteindikatorer
Gjennomsnittlig antall tenner med karieserfaring pr. 18-åring	Utdypende tjenesteindikatorer
Andel ledige tannlegestillinger, offentlig tannhelsetjeneste	Utdypende tjenesteindikatorer
Antall innbyggere per tannlegeårsverk	Utdypende tjenesteindikatorer
Antall innbyggere per tannpleieårsverk	Utdypende tjenesteindikatorer
12 åringer - andel undersøkte/behandlet i løpet av de tre siste årene	Utdypende tjenesteindikatorer
18-åringer, andel undersøkt/behandlet i løpet av de tre siste årene	Utdypende tjenesteindikatorer

Tabell 33 Nøkkeltall på tjenesteområdet Tannhelse vi med sikkerhet vet brukes (Kilde: BDO)

6.17.3. Vurdering av tjenesteområdet

Tannhelseområdet er, som medisinsk utførende virksomhet, underlagt regler om registrering og oppbevaring av pasientinformasjon. Dette medfører at samtlige fylkeskommuner har journalsystemer med informasjon rapporteres i KOSTRA. Det er vår vurdering at det bør vurderes å forestå rapporteringen på dette tjenesteområdet som filuttrekk. Vi anbefaler å se til innrapporteringsløsninger for andre helse- og omsorgsområder for hvordan dette kan gjøres samtidig som personvernet ivaretas.

Det stilles spørsmål til hvorfor det er nødvendig å rullere antall pasienter undersøkt/behandlet siste tre år i den årlige rapporteringen. Dette kan beregnes som nøkkeltall dersom den årlige rapporteringen omfatter det årlige antallet pasienter undersøkt/behandlet.

Tjenesteområdet Tannhelse har 67 nøkkeltall på nivå 2 i KOSTRA. Av disse er det om lag 51 % som benyttes i regelmessig planlegging og/ eller rapportering i kommunene eller i analysesammenheng. Bruken av nøkkeltall på dette tjenesteområdet indikerer etter vår oppfatning at omfanget av nøkkeltall overstiger bruken av informasjonen.

6.18. Videregående skole (FK)

6.18.1. Hvordan innrapportering skjer

Fylkeskommunene innrapporterer ikke informasjon om dette tjenesteområdet via KOSTRA-portalen til SSB. Informasjon rapporteres til Utdanningsdirektoratet, bl.a. via VIGO. Fremskaffing og innrapportering av informasjon for dette tjenesteområdet omtales derfor ikke videre.

6.18.2. Nøkkeltall

Basert på vår gjennomgang kan vi med sikkerhet si at nøkkeltallene i tabellene under benyttes for tjenesteområdet videregående skole i fylkeskommunene.

Nøkkeltall	Type indikator
Brutto investeringsutgifter til videregående opplæring, per innbygger	Prioriteringer
Netto driftsutgifter til videregående opplæring, per innbygger 16-18 år	Prioriteringer
Andel netto driftsutgifter til videregående opplæring av samlede netto driftsutgifter	Prioriteringer
Andel netto driftsutgifter til skolelokaler og internater (510)	Prioriteringer
Andel netto driftsutgifter til skoleforvaltning (515)	Prioriteringer
Andel netto driftsutgifter til ped. ledelse, ped. fellesutg, gjesteelevoppgjør (520)	Prioriteringer
Andel netto driftsutgifter til studieforberedende utdprog/allmf studretn (538, 521, 527, 529)	Prioriteringer
Andel netto driftsutgifter til yrkesfaglige utdprog/studretn (539, 522-526, 528, 530-532)	Prioriteringer
Andel netto driftsutgifter til landslinjer (559)	Prioriteringer
Andel netto driftsutgifter til spesialundervisning og særskilt tilpasset opplæring (560)	Prioriteringer
Andel netto driftsutgifter til fagopplæring i arbeidslivet (570)	Prioriteringer
Andel netto driftsutgifter til voksenoppl etter opplæringsloven (581)	Prioriteringer
Andel netto driftsutgifter til fagskole (554)	Prioriteringer
Andel netto driftsutgifter til andre undervisningsformål (590)	Prioriteringer
Økonomisk belastning 510-560 videregående opplæring i skole per elev	Prioriteringer
Økonomisk belastning 570 fagopplæring i arbeidslivet per lærling/lærekandidat	Prioriteringer
Økonomisk belastning 510 skolelokaler og internater per elev	Prioriteringer
Økonomisk belastning 515 skoleforvaltning per elev, konsern	Prioriteringer
Økonomisk belastning 520 ped. ledelse og ped. fellesutgifter per elev	Prioriteringer
Økonomisk belastning 521-539,559 alle utdanningsprogram per elev	Prioriteringer
Økonomisk belastning 521,527,529,538 studieforberedende utdanningsprogram per elev	Prioriteringer
Økonomisk belastning 522-526,528,530-532,539 yrkesfaglige utdanningsprogram per elev	Prioriteringer
Økonomisk belastning 559 landslinjer per elev	Prioriteringer
Økonomisk belastning 560 spesialundervisning og særskilt tilpasset undervisning per elev	Prioriteringer
Økonomisk belastning 521 utdprog Studiespesialisering per elev	Prioriteringer
Økonomisk belastning 527 utdprog Idrettsfag per elev	Prioriteringer
Økonomisk belastning 529 utdprog Musikk, dans og drama per elev	Prioriteringer
Økonomisk belastning 522 utdprog Bygg- og anleggsteknikk per elev	Prioriteringer
Økonomisk belastning 523 utdprog Elektrofag per elev	Prioriteringer
Økonomisk belastning 524 utdprog Design og håndverk per elev	Prioriteringer
Økonomisk belastning 525 utdprog Restaurant- og matfag per elev	Prioriteringer
Økonomisk belastning 526 utdprog Helse- og sosialfag per elev	Prioriteringer
Økonomisk belastning 528 utdprog Teknikk og industriell produksjon per elev	Prioriteringer
Økonomisk belastning 530 utdprog Medier og kommunikasjon per elev	Prioriteringer
Økonomisk belastning 531 utdprog Naturbruk per elev	Prioriteringer
Økonomisk belastning 532 utdprog Service og samferdsel per elev	Prioriteringer
Økonomisk belastning 538 allmennfaglige studieretninger per elev	Prioriteringer

Tabell 34 Nøkkeltall på tjenesteområdet Videregående skole vi med sikkerhet vet brukes (Kilde: BDO)

Nøkkeltall	Type indikator
Økonomisk belastning 539 yrkesfaglige studieretninger per elev	Prioriteringer
Økonomisk belastning 554 fagskoleutdanning per student	Prioriteringer
Andelen av personer 16-18-år som er i videregående opplæring, bostedsfylke	Dekningsgrad
Andelen i videregående opplæring som er i opplæring i skole, bostedsfylke	Dekningsgrad
Andelen i videregående opplæring som er i opplæring i bedrift, bostedsfylke	Dekningsgrad
Andelen elever og lærlinger som er i studieforberedende utdprog/studretn, bostedsfylke	Dekningsgrad
Andelen elever og lærlinger som er i yrkesfaglige utdprog/studretn, bostedsfylke	Dekningsgrad
Andel elever som går på skole utenfor bostedsfylke	Dekningsgrad
Andel lærlinger som har læreplass utenfor bostedfylke	Dekningsgrad
Andel bestått trinn i videregående opplæring forrige skoleår, 25 år og eldre	Dekningsgrad
Andel av deltakere i vgo forrige skoleår som var blitt realkompetansevurdert, 25 år og eldre	Dekningsgrad
Andel på yrkesfaglige utdanningsprogram forrige skoleår som var blitt realkompetansevurdert, 25 år og eldre	Dekningsgrad
Andel på studieforberedende utdanningsprog. forrige skoleår som har blitt realkompetansevurdert, 25 år og eldre	Dekningsgrad
Andel deltakere som har bestått videregående opplæring i løpet av tre år, 25 år og eldre	Dekningsgrad
Andel deltakere som har bestått videregående opplæring i løpet av fem år, 25 år og eldre	Dekningsgrad
Andel bestått praksiskandidatprøver forrige skoleår, 25 år og eldre	Dekningsgrad
Andel elever som har fått oppfylt førsteønske til utdanningsprogram	Dekningsgrad
Andel av søkere til lærlingeplass som har blitt lærlinger per 1.10	Dekningsgrad
Andel søkere som ikke har fått plass	Dekningsgrad
Andel elever i alternativ vg3 i skole av nye lærlinger og elever i alternativ vg3 i skole	Dekningsgrad
Korr bto driftsutg 510-560 videregående opplæring i skole per elev	Produktivitet
Korr bto driftsutg 570 fagopplæring i arbeidslivet inkl kjøp fra private, per lærling/lærekandidat	Produktivitet
Brutto driftsutgifter 570 fagopplæring i arbeidslivet per lærling/lærekandidat	Produktivitet
Korr bto driftsutg 510 skolelokaler og internater per elev	Produktivitet
Korr bto driftsutg 515 skoleforvaltning per elev	Produktivitet
Korr bto driftsutg 520 ped. ledelse og ped. fellesutg per elev	Produktivitet
Lønnsutgifter 520 ped. ledelse og ped. fellesutg per elev	Produktivitet
Korr bto driftsutg 521-539,559 alle utdprog/studretn per elev	Produktivitet
Lønnsutgifter 521-539,559 alle utdprog/studretn per elev	Produktivitet
Korr bto driftsutg 521,527,529,538 studieforberedende utdprog/studretn per elev	Produktivitet
Lønnsutgifter 521,527,529,538 studieforberedende utdprog/studretn per elev	Produktivitet
Korr bto driftsutg 522-526,528,530,532,539 yrkesfaglige utdprog/studretn per elev	Produktivitet
Lønnsutgifter 522-526,528,530-532,539 yrkesfaglige utdprog/studretn per elev	Produktivitet
Korr bto driftsutg 559 landslinjer per elev, konsern	Produktivitet
Korr bto driftsutg 560 spesundervisning og særskilt tilpasset oppl per elev	Produktivitet
Korr bto driftsutg 521 utdprog Studiespesialisering per elev	Produktivitet
Korr bto driftsutg 527 utdprog Idrettsfag per elev	Produktivitet
Korr bto driftsutg 529 utdprog Musikk, dans og drama per elev	Produktivitet
Korr bto driftsutg 522 utdprog Bygg- og anleggsteknikk per elev	Produktivitet
Korr bto driftsutg 523 utdprog Elektrofag per elev	Produktivitet
Korr bto driftsutg 524 utdprog Design og håndverk per elev	Produktivitet
Korr bto driftsutg 525 utdprog Restaurant- og matfag per elev	Produktivitet
Korr bto driftsutg 526 utdprog Helse- og sosialfag per elev	Produktivitet
Korr bto driftsutg 528 utdprog Teknikk og industriell produksjon per elev	Produktivitet
Korr bto driftsutg 530 utdprog Medier og kommunikasjon per elev	Produktivitet

Tabell 35 Nøkkeltall på tjenesteområdet Videregående skole vi med sikkerhet vet brukes, forts. (Kilde: BDO)

Nøkkeltall	Type indikator
Korr bto driftsutg 531 utdprog Naturbruk per elev	Produktivitet
Korr bto driftsutg 532 utdprog Service og samferdsel per elev	Produktivitet
Korr bto driftsutg 538 allmennfaglige studretn per elev	Produktivitet
Korr bto driftsutg 539 yrkesfaglige studretninger per elev	Produktivitet
Korr bto driftsutg 554 fagskoleutdanning per student	Produktivitet
Lønnsutgifter 554 fagskoleutdanning per student	Produktivitet
Elever per skole, fylkeskommunale skoler (vgo)	Utdypende tjenesteindikatorer
Andel avtalte årsverk eksklusive lange fravær i videregående opplæring	Utdypende tjenesteindikatorer
Elever per lærerårsverk, fylkeskommunale skoler	Utdypende tjenesteindikatorer
Andel lærere som er 40 år og yngre	Utdypende tjenesteindikatorer
Andel lærere som er 50 år og eldre	Utdypende tjenesteindikatorer
Andel lærere som er 60 år og eldre	Utdypende tjenesteindikatorer
Andel lærere med universitets-/høgskoleutdanning høyere nivå, samt pedagogisk utdanning	Utdypende tjenesteindikatorer
Andel lærere med universitets-/høgskoleutdanning høyere nivå, uten pedagogisk utdanning	Utdypende tjenesteindikatorer
Andel lærere med universitets-/høgskoleutdanning lavere nivå, samt pedagogisk utdanning	Utdypende tjenesteindikatorer
Andel lærere med universitets-/høgskoleutdanning lavere nivå, uten pedagogisk utdanning	Utdypende tjenesteindikatorer
Andel lærere med videregående utdanning	Utdypende tjenesteindikatorer
Andel elever og lærlinger som har bestått vgo i løpet av normert tid	Utdypende tjenesteindikatorer
Andel elever og lærlinger som har bestått vgo i løpet av fem år	Utdypende tjenesteindikatorer
Andel av elever som startet på yrkesfag som har oppnådd yrkeskompetanse/fag-/svennebrev i løpet av fem år	Utdypende tjenesteindikatorer
Andel lærlinger som har bestått fag-/svenneprøve i løpet av to år	Utdypende tjenesteindikatorer
Andel lærlinger som har bestått fag-/svenneprøve i løpet av fire år	Utdypende tjenesteindikatorer
Andel elever med direkte overgang fra grunnskole til videregående opplæring	Utdypende tjenesteindikatorer
Andel elever med direkte overgang fra videregående opplæring til høyere utdanning	Utdypende tjenesteindikatorer
Andel beståtte fag- og svenneprøver	Utdypende tjenesteindikatorer
Andel elever som har sluttet i løpet av året - alle årstrinn	Utdypende tjenesteindikatorer
Andel av ungdommer i OT som er i utdanning og/eller arbeid neste år	Utdypende tjenesteindikatorer
Andel elever vg1 studieforbereende utdprog i fjor som går vg2 i år	Utdypende tjenesteindikatorer
Andel elever vg1 studieforbereende utdprog i fjor som går vg1 på nytt	Utdypende tjenesteindikatorer
Andel elever vg1 studieforbereende utdprog i fjor som ikke er i utdanning i år	Utdypende tjenesteindikatorer
Andel elever vg1 yrkesfaglige utdprog i fjor som går vg2 i år	Utdypende tjenesteindikatorer
Andel elever vg1 yrkesfaglige utdprog i fjor som går vg1 på nytt	Utdypende tjenesteindikatorer
Andel elever vg1 yrkesfaglige utdprog i fjor som ikke er i utdanning i år	Utdypende tjenesteindikatorer
Andel elever vg2 studieforbereende utdprog i fjor, vg3 i år	Utdypende tjenesteindikatorer
Andel elever vg2 studieforbereende utdprog i fjor, omvalg i år	Utdypende tjenesteindikatorer
Andel elever vg2 studieforbereende utdprog i fjor, ikke i utdanning i år	Utdypende tjenesteindikatorer
Andel elever vg2 yrkesfaglige utdprog i fjor, i lære i år	Utdypende tjenesteindikatorer
Andel elever vg2 yrkesfaglige utdprog i fjor, vg3 yrkeskompetanse i år	Utdypende tjenesteindikatorer
Andel elever vg2 yrkesfaglige utdanningsprogram i fjor, vg3 studiekompetanse i år	Utdypende tjenesteindikatorer
Andel elever vg2 yrkesfaglige utdprog i fjor, ikke i utdanning i år	Utdypende tjenesteindikatorer

Tabell 36 Nøkkeltall på tjenesteområdet Videregående skole vi med sikkerhet vet brukes, forts. (Kilde: BDO)

6.18.3. Objektive kvalitetsindikatorer i KOLADA

BDO har identifisert seks objektive kvalitetsindikatorer for tjenesteområdet videregående skole. Disse er:

- Andel fullførte studieløp (i løpet av 3 og 4 år)
- Andel elever med generell studiekompetanse
- Andel elever med generell studiekompetanse i løpet av 3 år
- Karakterer
- Andel elever i videregående skole som går videre til universitets- eller høyskoleutdanning
- Andel elever som er aktive i arbeidsmarkedet 2 år etter avsluttet studieløp

6.18.4. Vurdering av tjenesteområdet

Med bakgrunn i at informasjon primært rapporteres til Utdanningsdirektoratet har vi ikke vurdert fremskaffing og innrapportering av informasjon for dette tjenesteområdet.

Tjenesteområdet Videregående skole har 132 nøkkeltall på nivå 2 i KOSTRA. Av disse er det om lag 92 % som benyttes i regelmessig planlegging og/ eller rapportering i kommunene eller i analysesammenheng. Dette er den mest omfattende bruken av KOSTRA-tall blant alle tjenesteområdene for både kommune og fylkeskommune. Det er vår vurdering at bruken av nøkkeltall ikke indikerer et behov for reduksjon av nøkkeltall.

Vi er allikevel kjent med at flere fylkeskommuner ser fordelene av en videreutvikling av tallene på spesialundervisning i den videregående skolen, samt videreutvikling av tall på voksenopplæring. Det er ikke spesifisert hvilke nøkkeltall som her er ønsket.

6.19. Analyse og vurdering

6.19.1. Innrapportering

Basert på de samtaler vi har gjennomført, og den informasjonen vi har tilgjengelig er det få holdepunkter for at innrapporteringen av informasjon til KOSTRA er ineffektiv.

Enkelte kommuner og fylkeskommuner har fagsystemer for ulike tjenesteområder, mens dette ikke er tilfellet for andre for de samme tjenesteområdene. For flere av områdene er ikke kommunene eller fylkeskommunene pålagt å benytte fagsystemer for de tjenestene som blir produsert. Dette medfører at det ligger til kommunene selv å vurdere hvorvidt det skal anskaffes og benyttes et fagsystem for ulike deler av kommunens virksomhet. Med dette som utgangspunkt er det vanskelig for statistikkmyndighetene å skulle benytte systemgenererte rapporter for innrapportering av informasjon, slik at skjemarapportering står tilbake som eneste mulighet for at samtlige kommuner og fylkeskommuner skal kunne innrapportere den samme informasjonen.

Hvor effektiv skjemarapporteringen gjennomføres vil avhenge av særlig to faktorer: 1) skjemaets kompleksitet og omfang, samt 2) kompetanse i kommunene og kjennskap til det som skal rapporteres. Sentrale myndigheter kan kun påvirke førstnevnte. Det er enkelte skjema som oppfattes som omfattende. I skjemagjennomgangen nevnes i særdeleshet følgende skjema som omfattende og tidkrevende:

- 20. Byggesaksbehandling, deling, seksjonering, oppmåling, miljøforvaltning
- 20Plan. Fysisk planlegging
- 32. Forvaltning av landbruksarealer

Dette skyldes i hovedsak detaljnivået på informasjonen som etterspørres, og utfordringene i forhold til å fremskaffe grunnlagsmaterialet for å utarbeide statistikken. Det er videre vår vurdering at informasjon om innsigelser til reguleringsplaner og kommune(del)planer i skjema 20 Plan like gjerne kan hentes inn fra den myndighet som fremmer innsigelser som fra kommunene.

Videre stilles det fra kommunesektoren spørsmål ved om informasjon om selvkostområdene kan rapporteres via moduler i økonomisystemer. Dersom dette er mulig vil flere skjema innen VAR-området kunne reduseres. Dette vil i stor grad avhenge av at kommunene har selvkostkalkyler for alle VAR-områdene og ikke bare der det er lovpålagt. Flere kommuner fremhever at de fleste kommunene har selvkostkalkyler også for de ikke-lovpålagte områdene. Vi har ikke hatt anledning til å kontrollere dette innenfor dette prosjektets rammer.

ASSS har brukt mye tid og ressurser over flere år på å utvikle en ensartet rapportering som gir sammenlignbare tall. En slik kalibreringsjobb er ikke foretatt i øvrige kommuner. Med dette som

bakgrunn er det grunn til å stille spørsmål ved om kommunene rapporterer sammenlignbare tall; at samme forhold er vektlagt i beregninger, utelatelser og inkluderinger i tallene. I intervjuene med kommunene har flere stilt spørsmål ved om kommuner og fylkeskommuner innrapporterer sammenlignbare tall. Flere stiller seg spørsmålet «sammenligner man i virkeligheten epler og pærer»? Enkelte har sagt at de med sikkerhet vet at det forekommer ulik praksis knyttet til innrapportering av tall. Det er også flere som stiller spørsmål ved tallene på funksjonene under administrasjon og styring som fra ett år til et annet kan ha såpass store svingninger at eneste plausible forklaring er endring i hva som blir innberettet på funksjonen. Ett forhold som ASSS hensyntar i sine analyser er forskjellene i arbeidsgiveravgiften.

Ensartet praksis kan sikres gjennom grundige og gode veiledninger. Vi har sett eksempler på tilfeller der teksten i veilederen er identisk med teksten som beskriver rapporteringspunktet i KOSTRA-skjemaet. Veilederen gir således ingen utfyllende informasjon til hva informasjonen i skjemaet skal inkludere.

Med bakgrunn i kommunenes tilbakemeldinger om sin egen usikkerhet knyttet til hva som skal inkluderes i innrapporteringen for de ulike tjenesteområdene og ASSS' erfaringer knyttet til å skape en ensartet praksis stiller vi spørsmål ved om informasjonen i KOSTRA er god.

For enkelte tjenesteområder inneholder skjemaene spørsmål knyttet til tidsbruken for innrapportering av informasjonen til KOSTRA. Slik rapportering av tidsbruk vil, dersom den gjennomføres konsistent og med god kvalitet, være en god kilde til informasjon om tidsbruk i fremskaffing og innrapportering av informasjon. Slik det fremstår, er dog denne informasjonsinnsamlingen gjennomført på en lite konsistent måte. Eksempelvis bes det i skjema 20, 20P og 50 oppgitt følgende punkter, uten spesifikasjon av tidsenheten som skal benyttes:

- «Hvorvidt elektronisk sakssystem er benyttet til å fremskaffe store deler av informasjonen
- Hvorvidt summeringer/opptellinger av informasjon ovenfor foretas i system
- Total tid på rapportering
- Tid til utfylling av skjema
- Tid til fremskaffing av informasjon»

I skjema 21 og 21C bes det oppgitt «tiden det tok å fylle ut skjemaet», inklusive fremskaffing av informasjonen, oppgitt i minutter. I 26-skjemaene bes det oppgitt et «estimat på den tiden det tar å fylle ut et eksemplar av skjemaene», oppgitt i minutter.

Det er vår vurdering at denne informasjonen må spesifiseres tydelig, inkludert hva det innebærer «å fylle ut skjemaet». Er dette den tiden man faktisk jobber i skjemaet, eller er det tiden fra man begynner å fylle inn informasjon til man sender det inn? Dette er også forhold som er bemerket fra kommunesektoren.

Videre er det vår vurdering at innrapportering av tidsbruk i forbindelse med innsending av KOSTRA-skjema burde være av interesse på tvers av tjenesteområdene. Dersom så er tilfellet er det vår vurdering at denne tidsangivelsen gjennomføres på lik måte på tvers av tjenesteområdene.

6.19.2. Nøkkeltall

En av prosjektets problemstillinger går ut på å vurdere om nøkkeltallene er relevante og hvorvidt de er gode. Våre vurderinger knyttet til disse dimensjonene er redegjort for under.

Styringsinformasjonens relevans kan vurderes i forhold til flere kriterier. Vi er av den oppfatning at relevante tall vil bli brukt, og at kommuners og fylkeskommuners bruk av nøkkeltall indikerer den opplevde relevansen i kommunesektoren.

Selv om nøkkeltall ikke oppleves som relevante kan de være nødvendige for statlig sektor knyttet til annen rapportering, eller vedtatte eller lovpålagte oppgaver. Det som oppleves som mindre relevant for noen kan med andre ord være veldig relevant for andre. For å vurdere hvorvidt nøkkeltallene er relevante for noen av de definerte brukerne av KOSTRA må man samle informasjon fra samtlige som kan tenkes å ha interesse av et nøkkeltall. Dette er ikke gjennomførbart i praksis. Vi vil anføre at det for KOSTRAs vedkommende, som for veldig mange andre hensyn, kan være hensiktsmessig å legge største brukers prinsipp til grunn for hva som vurderes som relevant. Det finnes ikke informasjon om hvem som bruker KOSTRA-sidene på www.ssb.no eller omfanget av bruken. Man kan derfor bare anta hvem som er største bruker, og vi anser det for sannsynlig at kommunene i sum og på tvers av tjenesteområder er største bruker.

Informasjonen om kommunenes tjenesteproduksjon i KOSTRA skal være relevant for sentrale interessenter. Med sentrale mener vi her alle ulike interessenter som har et legitimt behov. Av departementet er disse definert som kommunene selv, staten og deltakerne i en faktabasert samfunnsdebatt. Vi mener det er viktig å avklare interessentenes innbyrdes prioritering, da dette bør være førende for videreutviklingen av KOSTRA. Hittil kan det sies at mange interessenter har fått sine ønsker tilgjengeliggjort. Dette har medført at KOSTRA inneholder langt mer informasjon enn hva som er nødvendig for å styre en kommune. En prioritering av interessentene er derfor nødvendig. For eksempel kan man hevde at interessentene for kommunal styring først og fremst er innbyggerne/ brukerne av tjenester og kommunens politiske og administrative ledelse. I tillegg kommer kommunens ansatte, statlig politisk og administrativ ledelse, tilsynsorganer og fylkesmann, samfunnsdebattanter og media, academia, mv.

På bakgrunn av dette resonnementet mener vi at hvorvidt nøkkeltallene brukes i regelmessig planleggings- eller rapporteringsaktivitet er et godt uttrykk for nøkkeltallenes relevans. På bakgrunn av gjennomgangen av nøkkeltallene er det derfor vår vurdering at mange av nøkkeltallene er relevante, men at det er mange nøkkeltall i KOSTRA som ikke er relevante. Det bemerkes at de gjennomgåtte kommunenes bruk av KOSTRA ikke automatisk kan tas til inntekt for et tverrsnitt av bruken.

Som analysene over har vist blir nøkkeltallene på nivå 2 i KOSTRA i varierende grad brukt i regelmessig planlegging og/ eller rapportering i kommuner eller fylkeskommuner, eller i analysesammenheng. På de kommunale tjenesteområdene er det 856 nøkkeltall på nivå 2 i KOSTRA. Av disse benyttes om lag 27 % av nøkkeltallene av kommunene. Dette anses å være relativt lavt, og som en indikasjon på at bruken av de kommunale tallene er lav.

På de fylkeskommunale tjenesteområdene er det 527 nøkkeltall på nivå 2 i KOSTRA. Av disse benyttes om lag 40 % av nøkkeltallene av fylkeskommunene. Dette anses også å være lavt, dog bedre enn tilsvarende for kommuner. Det er allikevel vår vurdering omfanget av bruken er en indikasjon på at bruken av de fylkeskommunale tallene er lav.

Til sammenligning har ASSS utviklet til sammen 167 nøkkeltall for de ni tjenesteområdene. Av disse nøkkeltallene finnes 38 av dem på nivå 2 i KOSTRA. Etter vår vurdering er dette en indikasjon på at nøkkeltallene i KOSTRA heller ikke er de mest relevante styringsindikatorer for norske kommuner.

Manglende bruk av nøkkeltall ligger til grunn for våre vurderinger av tjenesteområder vi anser naturlige å vurdere en reduksjon i antall nøkkeltall. Vi presiserer at bruken av nøkkeltall fremkommer som resultat av to faktorer: Nøkkeltallets kvalitet og kommunenes valgte bruk. Manglende bruk av nøkkeltallene kan på den ene side således skyldes både at nøkkeltallet ikke er tilstrekkelig godt eller relevant. På den andre side kan manglende bruk skyldes manglende styringsmessig modenhet eller innsikt i kommunene. Denne betraktningen har viktige implikasjoner for den videre utviklingen av KOSTRA, og hvordan departementet kan påvirke denne utviklingen. Dersom manglende bruk skyldes manglende innsikt vil det ikke være hensiktsmessig å redusere

antall nøkkeltall. Dersom manglende bruk skyldes mindre gode og/ eller relevante nøkkeltall er det derimot legitimt og meget viktig å diskutere omfanget av, og relevansen av, nøkkeltallene i KOSTRA.

Vi har ikke grunnlag til å vurdere hvorvidt den manglende bruken kan tilskrives den ene eller den andre mulige årsaken. Derfor vil vi ikke konkludere med at omfanget av nøkkeltall i KOSTRA bør reduseres. Samtidig har vi klare indikasjoner på at så er tilfellet og vil anbefale en grundig gjennomgang av nøkkeltallene i arbeidsgruppene med fokus på kommunenes behov for styringsinformasjon for å diskutere omfanget av, og relevansen av, nøkkeltallene i KOSTRA.

For landet samlet sett er de største kommunale tjenesteområdene, målt i brutto driftsutgifter per tjenesteområde som prosent av brutto driftsutgifter i alt, (i ordnet rekkefølge) helse og omsorg, grunnskoleopplæring, barnehage, administrasjon og styring, sosialtjenesten, VAR, kultur og barnevern. Til sammen utgjør disse 85 % av kommunenes brutto driftsutgifter. Det samlede omfanget av, og bruken av nøkkeltall for disse tjenesteområdene fremgår av tabellen under.

Tjenesteområde	Antall nøkkeltall	Bruk av nøkkeltall
Helse og omsorg	103	47 %
Grunnskoleopplæring	61	59 %
Barnehage	63	33 %
Administrasjon og styring	153	17 %
Sosialtjenesten	38	45 %
VAR	107	10 %
Kultur	61	34 %
Barnevern	24	67 %

På bakgrunn av dette mener vi det er grunn til å stille spørsmål ved 1) om nøkkeltallene i KOSTRA er dekkende for kommunenes behov; om nøkkeltallene er relevante og gode, 2) om kommunene ikke er gode nok til å benytte styringsinformasjonen i KOSTRA eller 3) om det er for mange nøkkeltall i KOSTRA og at kommunene får dekket sine behov for styringsinformasjon med inntil to tredeler av de nøkkeltallene som finnes på nivå 2 i KOSTRA.

I fylkeskommunen er (i ordnet rekkefølge) videregående opplæring, samferdsel, administrasjon og styring, kultur, tannhelse og næring de største tjenesteområdene målt i andel brutto driftsutgifter til tjenesteområdet i prosent av brutto driftsutgifter i alt. Det samlede omfanget av, og bruken av nøkkeltall for disse tjenesteområdene fremgår av tabellen under.

Tjenesteområde	Antall nøkkeltall	Bruk av nøkkeltall
Videregående opplæring	132	92 %
Samferdsel	73	22 %
Administrasjon og styring	131	18 %
Kultur	12	83 %

Tannhelse	67	51 %
Næring	14	7 %

Slik vi har argumentert tidligere virker videregående opplæring og kultur å ha relevante nøkkeltall i KOSTRA. For de øvrige områdene stiller vi samme spørsmål som for kommunene: 1) om nøkkeltallene i KOSTRA er dekkende for fylkeskommunenes behov; om nøkkeltallene er relevante og gode, 2) om fylkeskommunene ikke er gode nok til å benytte styringsinformasjonen i KOSTRA eller 3) om det er for mange nøkkeltall i KOSTRA og at fylkeskommunene får dekket sine behov for styringsinformasjon med inntil halvparten av de nøkkeltallene som finnes på nivå 2 i KOSTRA.

Overordnet for KOSTRA vil vi bemerke at registeret og publiseringen av statistikk om kommunal tjenesteproduksjon, ressursbruk og målgrupper utvilsomt er en god demokratisk mekanisme.

7. Bibliografi

- BDO, KORA, Devoteam. *God Økonomistyring i kommunerne - kortlægning og vurdering af økonomistyringen i 10 danske kommuner*. Tværgående rapport, København: BDO, KORA, Devoteam, 2013.
- Borge, Lars-Erik, Geir Møller, Ole Henning Nyhus, og Ingvild Vardheim. *Bedre måling av kvalitet i kommunene*. SØF-rapport, Trondheim: Senter for økonomisk forskning, 2012.
- Brevik, Ragnar, Oddbjørn Bukve, og Åge Vebostad. *Statlege rapporteringskrav på kommunane*. Sogndal, 30 april 2014.
- Busch, Tor, Erik Johnsen, og Jan Ole Vanebo. *Økonomistyring i det offentlige*. 4. utgave. Oslo: Universitetsforlaget AS, 2013.
- Cap Gemini Ernst & Young. *Evaluering av KOSTRA*. Oslo: Cap Gemini/ Ernst & Young, 2002.
- Gjertsen, Hege, Gisle Solvoll, og Trude Gjernes. *Tidsbruk og byråkrati i pleie- og omsorgstjenestene*. Bodø: Nordlandsforskning, 2012.
- Johnsen, Åge. *En strategisk offentlig sektor*. Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS, 2014.
- . «Er målstyring i offentlig sektor virkelig målstyring?» *www.akademikerne.no*. 2 september 2013. http://www.akademikerne.no/filestore/File_library/Kurs_og_konferanser/Ledelse_i_offentlig_sektor/geJohnsen-Ermlstyringioffentligsektorvirkeligmilstyring.pdf?issuusi=ignore (funnet januar 16, 2015).
- Johnsen, Åge. «Resultatstyring i norsk offentlig sektor.» *MAGMA*, nr. 6/2005 (2005).
- . *Resultatstyring i offentlig sektor - konkurranse uten marked*. Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS, 2007.
- Klausen, Jan Erling, Jostein Askim, Harald Baldersheim, Helge Renå, eivind Smith, og Hilde Zeiner. *Hvordan påvirker det statlige tilsynet kommunene og det lokale selvstyret?* Oslo: Norsk institutt for by- og regionforskning, 2013.
- KMD. *www.regjeringen.no*. 6 juli 2007. <http://omega.regjeringen.no/nb/dep/kmd/tema/kommuneokonomi/kostra/kostra/kostra-rapportering-av-data-om-kommunal-.html?id=410375#del1k1> (funnet januar 15, 2015).
- Meld. St. 12 (2011-2012). *Stat og kommune - styring og samspel*. u.d.
- PwC. *Kommunal rapportering til staten - En analyse av kostnader og nytte*. Oslo: PwC, 2011.
- SSB. *www.ssb.no*. 16 juni 2014. <http://www.ssb.no/kostrahoved/?fane=om#content> (funnet desember 17, 2014).
- Statens landbruksforvaltning. *KOSTRA landbruk - En vurdering av rapporteringen for 2013*. Statens landbruksforvaltning, 2014.

Sveriges Kommuner och Landsting. «www.skl.se.» *Informationsmaterial från Sveriges kommuner och Landsting*. 1 juli 2014. <http://webbutik.skl.se/sv/artiklar/mal-och-resultat.html> (funnet januar 20, 2015).